

T. Blinstrubas
7243 S. Albany Ave.
Chicago, Ill. 60629

LIETUVOS
NACIONALINĖ
M. MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

USPS 157-580

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6116 ST CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXXIII Rugpjūtis - August 4, 1988 Nr. 30

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Nenumatyta pasėka

'Perestroika' pažadino nacionalizmą

Vytautas Meškauskas

Kaip galima atkurti sustingusį totalinį režimą? Nūdieniais laikais tai beveik negalima padaryti – valdžia per daug kontroliuoja savo pavaldinius. Už tat tam reikia tikros revoliucijos.

Norėdama išvaduoti iš biurokratizmo Kiniją, valdžia joje paskatino 'kultūrinę revoliuciją'. Toji, pasiautusi netoli dešimties metų, nepakeitė krašto valdymo būdo, tačiau plačiai atidarė vartus ūkinėms reformoms. Šiandien Kinijos ūkinis gyvenimas, galėjusių jį palyginti su Sovietijos ūkiniu stoviu, yra nepalyginamai gyvesnis, nors kartu buvo sukelta ir labai smarki infliacija.

Gorbačiovo 'revoliucija' iš viršaus' dar neišsisiūbavo. Gorbačiovas siekė paskatinti galvojimą – tam žmonės turėjo gauti tam tikras teises pasakyti ir savo nuomonę. Tai turėjo pasitarnauti ūkiniams atkurtimui.

Jei kinai savo 'kultūrinę revoliuciją' norėjo suprastinti ir kartu sukilinti savo komunizmą, rezultate jie susilaukė kapitalizmo pamėgdžiojimo. Lygiai tokią pat nelaukta Gorbačiovo perestroikos pasėka buvo tautinis atgimimas. Teoriškai buvo aiškinama, kad Sovietijoje nacionalizmas jau išmirė. Jos žmonės visų pirma jau jaučiasi visasąjunginiais piliečiais ir tik po to rusais, lietuviais ir t.t. Tačiau, kaip tik buvo laisviau leista pareikšti savo nuomonę, pirmas skundas buvo apie tautinės kultūros priespaudą, reikalavimas jai didesnių teisių.

Pasikeitimai pavergtųjų tautų nuotaikose pastebimi ne tik mums, bet registruojami ir užsienio korespondentų. Pvz. N.Y. Times korespondentas Maskvoje Philip Taubman neseniai tam reiškiniui paskyrė tris straipsnius: po vieną Estijai, Latvijai ir Lietuvai (žiūr. Apžvalgą). Prieš kokius metus kitus būtime jais labai apsidžiaugę, kaip išsiveržimu iš 'tylos sąmokslų'. Dabar, susižinojimai su kraštu gerokai pasitaisius, laisvesnį nuomonių pasikeitimą leidus, daug ką galime konstatuoti ja ne iš užsienio spaudos ar privačių šaltinių, bet iš oficialių krašto laikraščių. Pirmam džiaugsmui dėl tokių išorinių ženklų

– kaip senojo himno, tautinės vėliavos, Vyčio ir kt. nepriklausomybės simbolių – nedraudimo praėjus, kyla klausimas, ko dar esamose sąlygose galima norėti ir ko tikėtis.

Lenino 1922 m. nuomone, sovietų federacijoje Maskvos centrinei vyriausybei turėtų priklausyti tik užsienio ir krašto apsaugos reikalai, paštas ir geležinkelis. Viskas kita paliekama atskirų respublikų kompetencijai.

Praktiškai, tačiau, centrinė vyriausybė prižiūrėjo ir kontroliavo visą gyvenimą. Jai priklausė visos didžiosios – ir iš dalies vidutinės – įmonės, atskirų respublikų priežiūrai paliekant tik visai nežymias, kas ilgainiui privedė prie stagnacijos, kurios dabar norima atsikratyti.

Tiksliau už užsienio korespondentus, padėti apibūdinti respublikų ekonomistai. Pvz. per Vilniaus Mokslų Akademijos ekonomikos instituto surengtą pasikalbėjimą su Estijos ekonomistais (Nukelta į 3 psl.)

Meras George Voinovich parėmė tautybių reikalavimą.

Demonstrantai žygiuoja su tautinėmis vėliavomis ir plakatais.

Clevelando tautybių minia praeitą sekmadienį demonstravo su vėliavomis ir plakatais dėl tautybių radijo programų uždarymo WCPN viešojo radijo stotyje.

Kongreso nariai už tautybių radiją

Protestuojant tautybių radio laidų panaikinimą stoties programoje, Tautybių radijo sąjungos organizuojamos viešos demonstracijos įvyko liepos 31 d., sekmadienį, prie WCPN FM 90.3 radijo stoties rūmų, kurie yra apie pusantros mylios nuo Clevelando miesto centro, valstybinio universiteto rajone.

Stipriausios Ohio valsti-

Senatorius H. Metzenbaum pasmerkė tokį radijo stoties savivaliavimą.

jos jėgos, kurių gali tikėtis visuomeninis įvykis, atvyko į etninių grupių viešą demonstraciją ir reikalavo, kad Clevelando visuomeninė radijo stotis WCPN atšauktų savo nutarimą panaikinti tautybių radijo programas.

Demonstracijoje dalyvavęs Clevelando miesto meras George Voinovičius pa-

smerkė radijo stoties vadovybės vienašališką ir grubų sprendimą, kuriuo – be jokio išpėjimo – liepos 15 d. dvylikos tautybių programos, jų tarpe ir lietuvių "Tėvynės Garsų" laidos, buvo panaikintos.

Į demonstracijas taip pat atvyko įtakingas JAV senatorius Howard Metzenbaum, Kongreso narė Mary Rose Oakar, Kongreso narys Dennis E. Eckart, kuris yra Kongreso energijos ir prekybos komiteto telekomunikacijos komisijos narys, Ohio valstijos senatorius Ronald Suster, Clevelando miesto tarybos narys Michael Polensek.

Saulės nutviekstą liepos 31-os vidurdienį, WCPN radijo stoties rūmų aikštę užpildė demonstrantai, nešdami tautines ir Amerikos vėliavas.

Demonstracijoje žygiavo slovenų liaudies muzikos kapela, britų "Bagpiper" ir

(Nukelta į 10 psl.)

SAVAITINĖ POLITIKOS *Apžvalga*

New York Times apie Lietuvą. - Armėnai nusileidžia.

- Solženicynas aplankys Rusiją? - Reaganas ir pavergtos tautos.

Buvo maloni staigmena pamatyti N. Y. Times liepos 23 d. numerįje Lietuvos žemėlapi, vaizduojantį Gedimino laikų jos teritoriją. Atrodo, kad to laikraščio korespondentas Philip Taubman buvo taip informuotas kaip nepriklausomybės laikais. Jam buvo paaiškinta, kad Viduramžiais Lietuva valdė plotus nuo Baltijos jūros iki Dniepro krantų, kada rusai turėjo tik mažas tarp savęs kovojančias kunigaikštijas.

Lietuvos vyriausybės pareigūnas pirmą kartą susitikęs su korespondentu tuojau padavė jam laikraštį su atskleistu puslapiu, riame buvo interview su nauju kardinolu Vincentu Sladkevičium.

Lietuvos kamerinio orkestro, kuris žinomas ir už Lietuvos ribų, dirigentas Saulius Sondeckis, korespondentui paaiškino, kad kai buvo grąžinta naujai pastatyta Klaipėdos katedra, Lietuvos bažnyčiose buvo raginama melstis už Gorbaciovą.

Per neseniai įvykusias dideles demonstracijas buvę reikalaujama pilnos tiesos apie trėmimus į Sibirą Stalino laikais. Lietuviai taip pat nori teisingo prijungimo prie SSSR atvaizdavimo ir paskelbimo sovietų-vokiečių protokolo iš 1939 m., kuris Lietuvą atidavė sovietams. Korespondentas baigia:

"Antisovietinė nuotaka, kuri lydi pastangas išlaikyti tautinę kultūrą suneramina Vilniaus rusus. Jie taip pat prisibijo reikalavimų sumažinti sovietų kontrolę ir rusų imigracijos į tą respubliką, ką galėtų pasekti ir priešiški veiksmai prieš svetimtaučius."

"Mes bijome už savo vaikus, — pasakė korespondentui viena rusė Vilniuje, — mes bijome tų didelių demonstracijų. Mes žinome, kad jų galutinis tikslas yra nepriklausomybė."

Gorbacioviui tvirtai pasakius, kad negali mūti teritorinių pakeitimų be abiejų respublikų sutikimo, kompartijos vadas Kalnų Karabak srityje, kuri nori atsiskirti nuo Arzebeidžiano ir grįžti prie Armėnijos, paragino streikuojančius grįžti į darbą. Atrodo, kad jo klausoma. Praktiškai srities sostinėje Stepanakert, kuri turi apie 33,000 gyven-

N.Y. Times įsidėjo šią Sauliaus Sondeckio nuotrauką prie garsaus smuikininko Jaska Heifets namo Vilniuje, kurį dirigentas išgelbėjęs nuo sugriovimo.

The New York Times/July 22, 1988
Vilnius is the capital of a Lithuanian nation that once extended to the Dnieper and the Black Sea.

tojų, visos įmonės buvo dėl streiko uždarytos tris su puse mėnesio. Oficialiai net 78,5% streikavusių pereitą savaitę grįžo į darbą, tačiau užsienio korespondentai, kurie galėtų tai patvirtinti ar paneigti, į sritį neįsileidžiami. Maskva pasiuntė specialę komisiją, kuri turėtų rasti būdus išlaikyti armėnų kultūrą toje Stalino Arzebeidžianui atiduotoje srityje.

Perestroika Rusijoje iškėlė Aleksandro Solženicyno grįžimo ar bent vizito klausimą. Sakoma, kad Gorbaciovas jį kvietęs apsidairyti savo tėvynėje šiais metais dviem laiškais. Bavarijos radijas net paskelbė, kad rašytojas ruošiasi ke-

lionei į Sovietiją. Jo žmona tai griežtai paneigė ir užsigynė kalbėjusi su vokiečių radijo reporteriais. Tie tačiau toliau teigia, kad tikrai kalbėję su ja, ir ji prileidusi, kad trumpas vizitas tikrai galimas.

Solženicynas jau dvylika metų gyvena nuo visų atskyręs mažame Cavendish miestelyje Vermonto valstijoje, kur rašo rusų revoliucijos istoriją.

Liepos 13 d. prezidentas Reaganas, kaip kasmet paskelbė Pavergtųjų tautų savaitę. Atitinkama ceremonija įvyko prezidentūros rožių darželyje. Ją pajvairino ką tik išleisto ukrainiečio disidento Petro Ruban pagerbimas Dieną prieš tai jis atskrido iš Sovietijos su dukra Nataša ir motina Marija. Jo žmona Lida ir luošas sūnus Marko, 13 metų į čia jau atvažiavo sausio mėn.

Savo kalboje prezidentas Reaganas pareiškė, kad jo gyvenime dar nebuvo tokios dienos, kaip šiandien — laisvės jėgos niekadės nebuvo tokios stiprios kaip dabar. Tos jėgos pasitiki savimi, kai tuo tarpu komunizmo ateitis neteko pasitikėjimo. Reaganas pasidžiaugė Afganistano laisvės kovotojų laimėjimu, pažadėjo pagalbą Angolos laisvės kovotojams ir paragino Kongresą paremti Nikaragos sukilėlius.

■ Iš kitos pusės

Norėdami paneigti Vasario 16 d. Akto reikšmę, sovietų istorikai bando įrodyti, kad bolševikai pirmieji paskelbė Lietuvos nepriklausomybę gruodžio 16 d., nes, girdi, praktiškai nepriklausomybė dėl vokiečių valdymo 1918 m. neegzistavo. Įdomių faktų tuo reikalu paskelbė Stanislovas Algirdas Vozbinas, rašydamas kiek kita tema apie UŽSPRINGUSIĄ TIESĄ 'Literatūros ir Meno' liepos 16 d. Jis cituoja V. Kapsuko mintis 1918 metais apie Lietuvos nepriklausomybės paskelbimą:

"Lietuva yra atsilikusi smulkiaburžuazinė šalis, kur visiškai nėra stambių proletariato centrų. Jei imti ją izoliuotai nuo kitų šalių, tai joje ir kalbos negalėtų būti tuo tarpu apie socialistinę revoliuciją ir proletariato diktatūrą..."

"Dėl Lietuvos, tai gruodžio pradžioje drg. Stalino buvo pasiūlyta tuojau sudaryti revoliucinę Lietuvos valdžią. Tas pasiūlymas mums atrodė pernelyg skubotas, nes, Lietuvos ir Baltrusijos komunistų partijos Centro Komiteto nuomone, revoliucinė kova dar nepakankamai buvo tuomet išsivysčiusi; antra, per daugelį metų mes kovojome prieš socialpatriotizmą, separatizmą ir Lietuvos nepriklausomybę; mes atmetėm, kaip netinkamą, obalsį apie apsisprendimo teisę; už tat mes negalėjome taip lengvai paskelbti revoliucinę nepriklausomos Lietuvos valdžią."

Atseit, lietuviai komunistai visai nenorėjo nepriklausomos tarybinės Lietuvos. Jie manė, kad Lietuva tam nebuvo 'priebrendusi'. Iš kitos pusės žiūrint lietuvių dauguma nenorėjo priimti komunimo dėl to, kad buvo šviesesni ir suprato tai, ką sovietams suprasti prireikė dar 70 metų.

S. A. Vozbinas dabar visai teisingai rašo, kad

"Kalbant apie 1939-40 m. Lietuvą, vargu ar galima taip kategoriškai teigti apie jos atsilikimą, kaip kalbėjo Kapsukas 1918 m. Miestų gyventojų procentas jau buvo pakilęs nuo 13 (1913 m.) iki 23 (1940), o visoje Tarybų Sąjungoje 1940 m. miestų gyventojai sudarė 33 procentus. Taigi 1940 m. Lietuva tebebuvo smulkia buržuazinė agrarinė šalis, orientuojanti savo ekonomiką į Olandijos ir Danijos pavyzdžius, o proletariato diktatūra joje tebuvo galima ryšium tik su jos aplinka."

Kitaip sakant, 'prisijungimas' išplaukė ne iš Lietuvos poreikio, bet Stalino strateginių reikalavimų. Malonu, kad taip ilgai 'užspringusi tiesa' pagaliau buvo praryta ir pradėta virškinti. (vm)

Kreipdamasis į viso pasaulio laisvės kovotojus prezidentas pareiškė:

"Istorija moko visą pasaulį, kad laisvės banga stiprėja. Amerika neužmirš jūsų išpareigojimo. Jūsų kova yra mūsų kova. Jūsų pasiryžimas yra mūsų pasiryžimas ir viena dieną jūs būsite laisvi."

Įvykiai pačioje Sovietijoje sumažino JAV gyvenan-

čių pavergtųjų valstybių tautiečių susidomėjimą šia pavergtųjų tautų savaitė. Net ir didysis sostinės laikraštis 'Washington Post' nerado reikalo paminėti nei ceremonijos nei deklaracijos. Jis rado atgarsio tik konservatyvaus The Washington Times skiltyse.

Skaitykit ir platinkit
DIRVA

OPPORTUNITY FOR REGISTERED NURSES and LPN's RELOCATE TO THE... SUNNY BEACHES OF FLORIDA

- High pay rates
 - Shift differential
 - Weekend differential
 - \$500 relocation allowance
 - Great benefits
 - No state/city income tax
- Apply call or write to: Mrs. O'Neal
MANOR CARE OF SARASOTA
5511 Swift Rd.
Sarasota, Fla. 34231
813-921-7462

MACHINISTS

CNC SET-UP
GROUP LEADER
3:30 PM-MIDNIGHT

We are a manufacturer of aerospace fasteners located in northeastern New Jersey. We are currently seeking an individual with 3 years experience in maintaining set-up and operation of CNC lathe equipment. Must be able to read blueprints, maintain tooling, make machine adjustments and change carbide insert. Mazak experience preferred.

AUTOMATIC SCREW SET-UP

Three years experience on Davenport machine set-up and operation. Ability to use standard devices, gauging instruments and perform own change overs.

We offer an excellent compensation and benefits package including 401K saving plan. Send resume or call:

ELASTIC STOP NUT A DIVISION OF HARVARD INDUSTRIES

2330 VAUXHALL ROAD
UNION, N. J. 07083
201-686-6000

Equal Opportunity Employer M/F
Please mention this paper when applying

(30-32)

Viesėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA**
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkas J. Mažeika

Cia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)POSTMASTER: Send address changes to DIRVA,
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly
by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription
per year \$20.00. Single copy 50 cents.

Prenumerata metams \$20.00, pusei metų \$12.00 • Atskiro numerio kaina 50 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Milžiniška demonstracija Vilniuje

Liepos 9 d., Vilniaus Vingio parke, Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio iniciatyvinė grupė suruošė masinį susitikimą su Lietuvos delegatais, sugrįžusiais iš XIX partinės konferencijos Maskvoje.

"Tokios šventės dar nesame matę!" - kalbėjo ten dalyvavę žmonės. Žinių agentūrų ir liudininkų nuomone, joje dalyvavo apie 100,000 žmonių. Demonstracijos tikslas buvo išgirsti, ką Lietuvos delegatai nuveikė Partijos konferencijoje Maskvoje.

Nors spaudoje apie šį viešą mitingą nieko nebuvo skelbiama, į jį suvažiavo žmonės iš visos Lietuvos. Tribūnoje kabojo didelis užrašas: "Lietuvos persitvarkymo sąjūdis", iš abiejų pusių įremtas Gedimino stulpų ženklas. Demonstraciją, kurios oficialioji dalis tęsėsi pusketvirtos valandos, atidarė filosofas Arvydas Juozaitis, Lietuvos mokslų akademijos mokslinis bendradarbis, pirmininkavo rašytojas Vytautas Petkevičius. Abu jie Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio iniciatyvinės grupės nariai.

Vienas iš pirmųjų kalbėjo Lietuvos komunistų partijos centro komiteto sekretorius ir konferencijos delegatas Algirdas Brazauskas. Pasak jo, Lietuvos vadovybė padariusi sprendimą nutraukti Ignalinos trečiojo bloko statybos finansavimą. Taip pat respublikos vadovybė siūlys įteisinti tautinę trispalvę. Brazauskas nusiskundė, kad nežinomi asmenys nuplovė netoli tribūnos esančius vėliavų stiebus, ant kurių turėjo būti iškeltos trispalvė, Lietuvos sovietinė ir Sovietų Sąjungos vėliavos.

Minioje siūbavo daugybė trispalvių. Matyti buvo ir estų, latvių, baltarusių vėliavos. Brazausko kalbos metu tribūnoje nuleido didžiulę 6 metrų trispalvę.

Mitingo metu vienbalsiai buvo priimta rezoliucija Kalnų Karabachijos klausimu; ją perskaitė žurnalistas Algimantas Čekuolis; pasakyta, kad šis reikalas turėtų būti sprendžiamas referendumu.

Mitingo dalyviai taip pat reikalavo, kad Lietuva turėtų savo kariuomenę, kad lietuviai atliktų savo karinę prievolę Lietuvos teritorijoje, kad lietuvių kalba būtų paskelbta Lietuvos valstybine kalba.

Mitinge dalyvavo Armėnijos ir Baltarusijos atstovai - pastarasis su senąja Baltarusijos vėliava - ir Estijos liaudies fronto narys, kuris apie šios grupės veiklą papasakojo puikiai lietuvių kalba.

Taip pat kalbėjo partinės konferencijos delegatai - Lietuvos rašytojų sąjungos pirmininkas Vytautas Martinkus ir Zapiškio kolūkio pirmininkas Miškinis. Dalyvavo, bet nekalbėjo, partijos Vilniaus miesto komiteto pirmasis sekretorius Kęstutis Zaleckas.

Pasak dalyvių, minia geriausiai priėmė poeto Sigito Gėdos kalbą, daugeliui patiko rašytojo Vytauto Petkevičiaus ir filosofo Jokūbo Minkevičiaus pasisakymai. Kalbėjo dar šie persitvarkymo sąjūdžio nariai: muzikologas Vytautas Landsbergis, ekonomistė Kazimiera Prunskienė, dailininkas Arvydas Šaltenis, žurnalistas Vytautas

Tomkus, fizikas-matematikas Žemynos ekologinio klubo pirmininko pavaduotojas Zigmas Vaišvila ir kiti.

Mitinge kalbėjo ir antrasis kompartijos sekretorius Nikolajus Mitkinas, bet minia sutartinai ėmė skanduoti "Generalgubernatoriaus jau nebereikia - tegu eina namo!" švilpę, plojo ir neleido jam baigti kalbos.

Persitvarkymo sąjūdžio narys Raimundas Ozolas pareiškė, kad Lietuvai persitvarkant, nebereikalingas kompartijos antrasis sekretorius. Kaip žinia, persitvarkymo sąjūdžio mitinge, išlydint Lietuvos delegatus į partinę konferenciją, buvo ir ten išreikštas nepasitikėjimas antrajam sekretoriui Mitkinui, pareikalauta jį nušalinti.

Transparantuose, iškeltuose mitinge, buvo reiškiamas nepasitenkinimas ir kitais Lietuvos kompartijos vadovais. Viename buvo užrašyta "Songaila - tautos gėda" Kituose: "Sąjūdžio priešai - liaudies priešai!", "KGB - stalinistų užuovėja", "Kompartija vykdo represijas, vadovavo stagnacijai", "Lietuvai ekonominį suverenitetą", "Leiskite atvykti šv. Tėvui", "Šalin funkcionierių privilegija", "Nacionalizmui - ne, suverenitetui - taip", "Be sąžinės laisvės nėra laisvės", "Tikintiesiems ir ateistams lygios teisės", "Grąžinkite katedrą tikintiesiems" kartojant prancūzų revoliucijos lozungą "Laisvė, lygybė, brolybė" ir "Liepos 12-tą 18-tą valandą - visi į Gedimino aikštę!".

Šis paskutinis šūkis - tai užuomina apie liepos 12 d. Gedimino aikštėje Blaivybės sąjūdžio rengiamą Lietuvos ir Sovietinės Rusijos Taikos sutarties, sudarytos 1920 metais, pasirašymo paminėjimą. Šia sutartimi Leninas pripažino Lietuvą nepriklausoma valstybe ir atsisakė teisių į jos teritoriją.

Vingio parko mitingas vyko entuziastingai, bet jokių nesklandumų nebuvo. Uniformotų milicininkų aplink nebuvo matyti - žmonių nepiktino: viską tvarkė Persitvarkymo sąjūdžio nariai su žaliais raiščiais ant rankovių. Toliau miškelyje stovėjo gais-

Nenumatyta pasėka...

(Atkelta iš 1 psl.)

gegužės pabaigoje, to instituto darbuotoja Kazimiera Prunskienė štai ką pareiškė:

"Jau treji metai praėjo nuo TSKP CK 1985 m. balandžio mėn. plenumo, per tą laiką priimta nemažai naujų nutarimų ir įstatymų, o reikalai tvarkosi ne taip, kaip norėtumėm. Svarbiausia, kas pasiekta - tai istorinių faktų ir nuomonių viešumas, visaliaudinis mūsų gyvenimo problemų svarstymas. O ekonomikoje demokratizacija atsiremia į storą blokuojantį biurokratizmo sluoksnį, per kurį perėję ir pažangūs sprendimai išsigimsta į vakardienos normas."

Ten pat Estijos MA ekonomikos instituto bendradarbis M. Bronšteinas pasigyrė, kad Estijos liaudies frontas kasdien susilaukia po tūkstantį naujų narių:

"Pavyko atremti neparemtus kaltinimus nacionalizmu ir ekstremizmu, kurių nepagrįstumą įrodė Maskvoje. Priėjome prie tokios demokratizavimo stadijos, kad respublikos vyriausybė jau turi paisyti liaudies nuomonės."

Siekiant didesnio savarankiškumo, būtina pereiti prie visų įmonių ūkiskaitos, didesnio savistovumo. M. Bronšteinas, Tartu universiteto ekonomijos katedros vedėjas, štai ką teigė:

"Per sąjunginio pavaldumo įmones paprastai vykdomas administracinis - komandinis respublikų valdymas. Sąjunginė ministerija - tai tam tikros rūšies transnacionalinė monopolija, o su jomis kovojama kiekvienoje pasaulio šalyje (beje, šitos kovos niekas ten nevadina nacionalizmu). Steigiant sąjungines žinybas, buvo tikimasi paspartinti mokslo ir technikos pažangą. Atvirščiai, žinybos ją

rinės ir pasislėpusi milicija.

Mitingas buvo pradėtas ir užbaigtas Lietuvos himnu. Žmonės ilgai nesiskirstė, giedojo "Lietuva brangi", dainavo liaudies dainas. (LIC)

gerokai trukdo, nes sukuria monopoliją..."

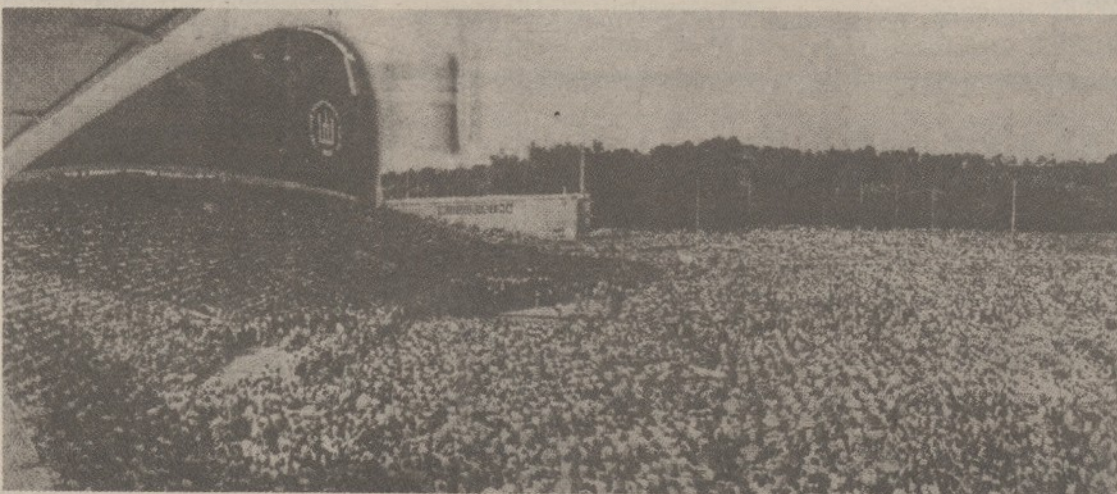
Tos visasąjunginės žinybos visiškai nesiskaitančios su atskirų respublikų interesais, kas nesiderina su federacijos idėja. Jos prieštarauja oficialiam dėsniui, kad atskiros respublikos yra pilnaties savo teritorijos šeimininkės.

Kaip matome iš užsienio bei vietinės spaudos, keliama ir savos valiutos klausimas. Prie to privedė nepasitenkinimas, kad Pabaltės kraštų užsienio valiutos įplaukos iš turizmo bei užsienyje gyvenančių giminių sunaudojamos Maskvos nuožiūra, tuo tarpu kai jos galėtų labai padėti savo krašto pramonei.

Vilniaus universiteto ekonominės kibernetikos ir finansų fakulteto prof. Stasio Uosio nuomone, sava valiuta būtina perėjimui prie realios respublikos ūkiskaitos, pagrįstos ūkiniais-piniginiais santykiais.

Tai ūkinė persitvarkymo pusė. Yra ir administracinė. Leninas metė šūkį 'visa valdžia tarybom (sovietams)! Pirmiausia susidarė bolševikinės kareivių, darbininkų, vėliau bežemių ir smulkių valstiečių tarybos, netrukus ir teritorinės: kaimų, miestų, apskričių ir atskirtų respublikų. Teoriškai jos yra aukščiausias organas, kuriam turėtų būti atsakingi vykdomieji komitetai - atitinkamo vieneto administracija. Pirmosios tarybos buvo bolševikų partijos paskirtos, kaip ir vykdomieji organai. Tai privedė prie to, kad tarybos liko antrios rūšies organu, kuriam kandidatus pasiūlo, ir tik po viena kiekvienai vietai, vykdomasis komitetas. Praktiškai Taryba susirenka tik vykdomojo komiteto darbui užgirti, bet ne kritikuoti.

Šiuo metu tarybinėje Lietuvos respublikoje yra per 28,000 visokių tarybų deputatų. Vietoje to, kad pačios tarybos galėtų tikrinti vykdomus organus - kurie būtų joms atsakingi ir netekę jų pasitikėjimo atsistatydintų, - deputatų pareigos dabar tėra daugiau ar mažiau 'garbės' dalykas: užgirti vykdomojo organo darbus. Už tai, žinoma, turint ir sau šiek tiek materialinės naudos. Norima tai pakeisti, tačiau sunku įsivaizduoti, kaip tai galima padaryti be tikros, o ne iš viršaus padiktuotos revoliucijos.

Lietuvių mitingas Vilniuje Vingio parke liepos 9 d.

OPPORTUNITY FOR
REGISTERED NURSE
To work and live in a small congenial community Supervisory position available on 11-7 shift. Good salary, excellent benefits including weekends off. We need a dynamic knowledgeable Nurse to uphold our reputation of excellence.
FREY VILLAGE RETIREMENT
1020 N. Union Street
Middletown, Pa. 17057
717-944-0451

■ Iaiškai Dirvai

Lituanicos katastrofos paslaptis

Perskaičius dvidešimt septintajame Dirvos numerį (1s) pasirašytą straipsnį apie transatlantinių mūsų lakūnų Dariaus ir Girėno žuvimo paslaptį, norisi ir man keletą žodžių parašyti apie dienas, praleistas atliekant karinę prievolę Lietuvos karo aviacijoje, o kai ką ir apie Lituanicą.

Tai buvo 1934 metais. Baigęs universitetines studijas, mėginu įstoti į Karo mokyklą kariūnu aspirantu. Deja, nepavyksta — nepriima. Sako, netinku. Vėliau sužinau ir kodėl — policijos pateiktomis žiniomis, esu neaiškių politinių pažiūrų. Ką darysi? Netrukus ir vėl Naujokų ėmimo komisijoje. Dabar jau tinku.

— Kur nori atlikti karinę prievolę? — paklausia.

— Aviacijoje.

— Gerai.

Į aviaciją ir atvykstu. Čia nebloga. Gyva ir įdomu — kyla, skraido ir leidžiasi lėktuvai. Savi, o kartais ir svetimi. O mane domina visa, kas pakyla nuo žemės paviršiaus: lėktuvai, paukščiai, žydrų dangaus skliautu į tolimas plaukiantieji debesys. Čia kartais tenka ir pačiam pakilti kiek aukščiau — paskraidyti.

Po apmokymo dar geriau. Mane paskiria į Technikos skyriaus užpirkimų dalį. Joje tėra tiksliai trys civiliai tarnautojai ir aš. Kitame kambary sėdi ir užpirkimų dalies viršininkas majoras Grincevičius. Jis tačiau mūsų kambaryje labai retai tepasirodo. Jei kurio nors jam reikia, šuktelia, ir mes išsigandę — žmogus jis buvo griežtas — skubame jam prisistatyti. O vieną kartą jam ėmiau ir nusikaltau: prikalbėjau mašinėlę parašytame ilgame pirkimo sutarties tekste kai ką pakeisti.

— Maksimovai, — šuktelia majoras, — kodėl tu čia pakeitei? Raštininkas pasako, kad tai aš pataręs. Majoras dabar šaukia mane ir sako:

— Kodėl tu jam patarei pakeisti?

— Taip geriau — lietuviškiau, sakau aš. Majoras pažiūri į mane, kiek patyli ir vėl šaukia Maksimovą:

— Perrašyk!

Pagrindinis mano darbas buvo — registruoti siunčiamus ir gaunamus raštus: numeris, data ir trumpas turinys. O tų raštų ir siunčiamų, ir gaunamų gana daug ir įvairiomis kalbomis: vokiečių, anglų, prancūzų — susirašinėta su įvairiomis tų kraštų firmomis, iš kurių kas nors būdavo mūsų aviacijos perkama: lėktuvų motorai, parašiutai, priešlėktuvinės patrankėlės ir kt.

Po kelių valandų darbo raštinėje turėjau ir tai, kas buvo artima mano profesijai, kuriai ruošiausi. Padėjau mokytis lietuvių ir vokiečių kalbos Technikos skyriaus viršininko pulk. Grigišio dukrelei, o majorui Šenbergui — versti iš prancūzų kalbos aviacijos statutą.

Technikos skyriui priklausė ir aviacijos dirbtuvės, kuriose buvo remontuojami sužaloti ir statomi nauji lėktuvai — A. Gustaičio konstrukcijos Anbo. Į aviacijos dirbtuves buvo atgabenta ir prie Soldino sudužusi Lituanica.

Dviejuose susisiekiančiuose Technikos skyriaus kambariuose mes ir gyvenome — keturi kareiviai ir du puskarininkiai: Degutis ir Kuzminskas. Su jais gana artimai ir draugiškai ir pasikalbėdavome. Kalbėjome ir apie neseniai sudužusią Lituanicą. Jie rodė ir metalinių Lituanicos skeveldrų, sulaušytų mūsų lakūnų krauju.

O puskarininkis Kuzminskas pasakojo nešęs į Vyriausiąją štabą kulkas, raskas Lituanicos skeveldrose. Užpirkimų dalyje skaičiau ir aviacijos viršininko paskirtos komisijos ištirti Lituanicos katastrofos priežastis aktą. Jame tėra nurodytos tiksliai nekalios navigacinės ir atmosferinės priežastys.

Tačiau buvo kalbama, kaip dar tebekalba ir šandien, kad lėktuvą numušė vokiečiai. Tik jų — jau ir taip įtūžusių dėl įtampos Klaipėdoje — nenorėta erzinti. Tad ir komisijai buvę įsakyta nieko įtartino nerasti.

V. Kavaliūnas

HOW?

Niekam nepatinka niūri ir biauuri nuotaika. Tai tada, kai žmogus ima keikti save ir visus. Nekenčia nei vieno jo pakelėje pasimaišiusio, nors tas nei jam nei jo giminei nieko blogo nedaro ir nenumato artimoje ateityje padaryti. Blogos nuotaikos užvaldytas individas taikstosi kam nors inspiuoti. Jeigu ne koja tai bent liežuviu. Tokių reikia saugotis. Savisaugos instinktas tą diktuoja.

Spardančių vienas kitą gali pamatyti rinkiminiais metais. Niekad politikieriai nepasako tiek daug tiesios, kaip tokiu laiku. Žinoma, neigiamą tiesą nukreipta į jų oponentus. Tuo laiku sužinai kuris kandidatas nuskus tave iki paskutinio kaulelio. Pamatai, kuris sunaikins visus ginklus, paliks Ameriką nuogą. O tas išėikvos social security taip, kad pensijonierius gavęs čekį nežinos ar pirkti vieną hatdogą, kad dar vieną dieną pragyventi, ar dėžę amžiams migdančių piliulių.

Bet nenusiminkite. Tai nėra pasaulio ar Amerikos pabaiga. Išrinkite tinkamą kandidatą ir viskas pasikeis! Benamiai gaus dviejų, o gal trijų aukštų namus. Bedarbiai bus aprūpinti geriausiai apmokamu darbu. Keliuose bus tiek vietos, kad lėksi niekieno nekludomas. Taksai bus sumažinti iki tokio laipsnio, kad niekam į galvą neateis mintis ką nors nusukti. Atvirkščiai, piliečiai dar pridės, kad valdžia gerai funkcijonotu. Ir dar daug įvairių gėrybių politikieriai žada. Tiesiog iš kailio neriasi pažadų ekstazės pagauti. Geriausiai sekasi tiems, kurie turi gerą gerklę ir moka rankas kilnoti atitinkamais momentais.

Tai čia aš ir noriu vieną mažą klausimą pateikti tiems visiems politikieriai. Kaip jūs išpildysite tuos visus pažadus? Kadangi daugumas politikierių nemoka lietuviškai, tai aš jiems pasakysiu: How? Ir tą klausimą ypatingai noriu nukreipti garsiam kalbėtojiui Jessy J. Jis tiek daug žada. Bet niekad dar nepasakė, kaip jis tuos visus pažadus įvykdys. HOW?

Panaikinti bedarbę. HOW? Panaikinti drugs. HOW? Benamiams duot na-

HARTFORD

JUODOJO KASPINO DEMONSTRACIJOS

Connecticuto Pabaltiečių Santarvė, ELLA, organizuoja "Juodojo Kaspino" demonstraciją rugpjūčio 23 d., antradienį Conn. valstijos kapitoliuje, Hartforde.

Kaip žinome 1939 m. rugpjūčio 23 d. buvo pasirašytas Molotovo - Ribbentropo paktas ir slaptieji susitarimai pasidalinti Rytų Europą. Šiuo metu, ryšium su tam tikromis permainomis Sovietijoje, Hitlerio - Stalino sandėrio pasidalinti tarpusavyje Rytų Europą iškelimas yra ypatingos svarbos Lietuvos ir kitų Pabaltijo tautų laisvės kovai. Tą dieną numatomos demonstracijos visuose Pabaltijo kraštuose su reikalavimais tuos susitarimus padėjusius pagrindą Pabaltijo tautų laisvės praradimui, atšaukti.

Demonstracija kapitoliuje prasidės 12 val. vidurdienį, pietų petrraukos metu. Renkamasi už kapitoliaus esančioje automobilių pastatymo aikštėje, prieš 12 val. Prašoma atsinešti vėliavėles (Pabaltijo tautų ir JAV), plakatus, užsidėti juodus gedulo raiščius ant kairės rankovės. Kapitoliaus automobilių pastatymo aikštė yra nedidelė. Partartina automobilius pastatyti kur aplink ir ateiti pėsčiomis.

ATGAIVINAMA LITUANISTINĖ MOKYKLA

LB Conn. Apygardos valdyba, susitarusi su New Britaino šv. Andriejaus parapijos klebonu kun. Jonu Rikteraičiu, planuoja parapijos patalpose pradėti reguliarias lituanistiino švietimo pamokas š. m. rugsėjo mėn. Kokio pobūdžio ši mokykla bus priklausos nuo mokinių skaičiaus ir jų lietuvių kalbos mokėjimo. Bus stengiamasi, pagal galimybes, prisitaikinti prie mokinių žinių lygio. Numatomos klasės ir visiškai lietuvių kalbos nemokantiems. Suinteresuoti prašomi kreiptis į LB Apygardos

mus. HOW? Ypatingą rūpestį nukreipti į nelegalius vaikus. HOW? Visa eilė politikierių klausia: ko Jessy nori? Jeigu jie iki šiol nesurado atsakymo į šį klausimą, tai jie baisiai menki politikieriai. Ko Jessy nori? Jis nori kasdien pasirodyti televizijoje. Be kasdieninio pasirodymo televizijoje jo gyvenimas tamsus. Jis nesirūpina HOW išpildyti fantastinius pažadus. Jis rūpinasi HOW pakliūti kasdien į televiziją.

Vladas Vijeikis

vicepirmininką švietimo reikalams Vytautą Trečioką, tel. 529-6804 arba raštu į valdybos sekretorių Romą Butrimą, 50 Vineyard Dr., Kensington, Conn. 06037, (tel. 828-9269).

Train to be a
**TRAVEL AGENT
TOUR GUIDE**
AIRLINE RESERVATIONIST

Start at home. Train on live airline computers. Home study and resident training. Financial aid available. National Hdqtr. Pompano Beach, FL.

A.C.T. TRAVEL SCHOOL
1-800-327-7728
Accredited Member N.H.S.C.

CNC MACHINIST
Experience on monarch VMC or a Bridgeport Series Numeral II. Must be able to do own set ups and some programming. Overtime and good benefits.

UNISON CORP.
1601 WANDA
FERNDAL, MI 48220
313-544-1330 (26-32)

SWISS AUTOMATIC SCREW MACHINE
Accepting applications for second & third shift operators. Experience on Bechlers or Tornos type Swiss machines preferred. Starting rate for qualified A operators, \$8.58 & up commensurate with experience. Competitive benefit package plus shift differential.

DEN-TAL-EZ, INC.
1816 COLONIAL VILLAGE LANE
GREENFIELD IND. PARK
LANCASTER, PA. 17601
717-291-1161
E.O.E. M/F (28-30)

PLASTIC FABRICATORS
Experienced and inexperienced plastic fabricators needed with some field experience. Duties will include fabricating, welding of PVC, polypropylene and field installations. Growing company, steady work with overtime permanent employment, good starting rate. Blue Cross/Blue Shield, uniforms. Call for appointment or apply in person:

FIBERGLASS PRODUCTS
50 Devine Street
North Haven, Conn. 06473
203-281-6161 (29-32)

MODEL MAKER
We are a growing Central Jersey food service company accepting applications for a sheet metal model maker capable of fabricating prototypes from sketches & blueprints. If you possess these qualifications we would like to meet w/you. We offer an attractive starting salary & outstanding company — paid benefits. Please call Personnel 201-364-5873.

SAVORY/ALCO
725 Vassar Avenue
Lakewood, N. J. 08701 (29-30)

WESTMINSTER NEEDS SEWING MACHINE OPERATORS
Westknit is located in Westminster, Md., approx 35-40 min. from downtown, Balto, Md. We have immediate openings for Sewing Machine Operators to work on women's suits & dresses. ILGWU represented plant. Guar min of \$4.95 per hr. incentive earnings opportunity of \$7.50 per hr. or more. 11 paid holidays, annual vacation w/pay, retirement program & health insurance benefits. For additional information call 301-848-4884 or 301-876-2108, 7:30 AM to 3:30 PM Mon. thru Fri. Westminster Knit, 535 Old Westminster Pike, Westminster, Md. 21157. E.O.E. (30-32)

TRAIN TO BE A PROFESSIONAL
• SECRETARY
• SEC./RECEPTIONIST
• EXECUTIVE SECRETARY
Start at Home. Learn word processing and related secretarial skills. Home Study and Resident Training. Nat'l. Headquarters, 4699 No. Fed Hwy, LHP, FL. FINANCIAL AID AVAILABLE JOB PLACEMENT ASSISTANCE

1-800-327-7728
THE HART SCHOOL
A Division of A.C.T. Corp.
(Accredited Member N.H.S.C.)

MATAS Realtors

505 EAST 185 ST., EUCLID, OHIO 44119
(216) 486-2530

RITA MATAS

— Broker — G.R.I. — C.R.A.

Adv. VYTAS MATAS

— teisinis patarėjas

KŪRYBA IR MOKSLAS

SAULĖS VONIŲ PAVOJAI

Dr. Danielius Degėsys

Kaitinimasis saulėje pasidarė ypač populiarus po 1930 metų. O kas gi nenori turėti gražią, bronzinės spalvos ir sveiką atrodančią odą. Šiandieną yra žinoma, kad saulės spinduliai nėra vien tik sveikatos šaltinis.

Mes dabar žinome, kad ultravioletiniai spinduliai, lygiai kaip ir rentgeno spinduliai, daro žalą mūsų odai. Jie ardo DNA molekulę ir odos celių membraną ir tokiu būdu sendina odą. Šių veiksnių įtakoje odoje atsiranda senatvės pigmentas - lipofuscinas, kuris pasireiškia gelsvai rudom dėmėmis odos paviršiuje, vadinamom senatvės dėmėmis. Senatvės dėmės daugiausiai būna pastebimos ant rankų paviršiaus, kaklo, veido, blauzdų ir bendrai ant tų vietų, kurios gauna daugiausiai saulės spindulių, ir ten, kur oda būna plona.

Šių spindulių įtakoje oda sukieta, pasidaro ne-

elastinga, trapi ir susiraukšlėjusi, nes kolageno skaidulos praranda elastingumą. Juo didesnis ultravioletinių spindulių kiekis patenka į odą, tuo didesnis būna odos susiraukšlėjimas. Tie patys spinduliai, kurie didina rudą odos pigmentą suardydami celės genetinę medžiagą DNA, sužadina odos vėžio atsiradimą. Australijoje odos vėžys-melanoma buvo 13 kartų dažnesnis pas tas moteris, kurios dėvėjo mažus 'bikini' arba mėgo būti saulėje nuogos.

Bendrai kalbant, prailgintas saulėje buvimas būna 90% priežastimi įvairių odos vėžio atsitikimų. Didinant ultravioletinių spindulių kiekį, galimybė gauti odos vėžį padidėja ne dvigubai, bet trigubai ir net keturgubai. Visa laimė, kad odos vėžiai auga lėtai ir yra greičiau pastebimi, negu augantieji viduje žmogaus organizmo. Odos vėžiai - anksti pastebėti, pa-

žinti ir pašalinti - gali būti visiškai pagyti.

Melanoma dažniausiai atsiranda ant apnuogintų vietų pas moteris ant kojų, o vyrams ant pečių arba krūtinės. Arizonoje melanomų pasitaiko tris kart daugiau negu Bostono apylinkėse. Tiems žmonėms, kurie jaunatvėje buvo smarkiai saulės nudeginti ir turėjo pūsles, melanos galimybės pavojus yra dvigubai didesnis. Ypatin-gai jautri ultravioletiniams spinduliams yra mažo vaiko oda, todėl jaunesnį negu vienų metų vaiką laikyti saulėje nepatartina. Didesnė dalis ultravioletinių spindulių būna sulaikyta ozono sluogsnio, esančio viršutiniame atmosferos paviršiuje. Apie 85% ultravioletinių spindulių praeina per vidutinio didumo debesį.

Ne visi žmonės yra vienodai jautrūs saulės spinduliams. Baltaplaukiai arba raudonplaukiai, mėlynakiai, arba turintieji baltą bei šla-kuotą odą, turi būti ypač atsargūs besikaitinant saulėje. Saulėje kaitinantis reikia būti atsargiems ir tiems, kurie turi apgamus. Žmonėms, turintiems 11 iki 25 apgamų ant kūno paviršiaus, susidaro 60% didesnė galimybė gauti odos vėžį, negu tiems, kurie jų turi mažiau negu 10. Gi tiems asmenims, kurie turi 26-50 apgamų, galimybė gauti odos vėžį padidėja net 340%. Devyniasdešimt procentų odos vėžių yra visiškai pagydomi, jeigu būna anksti pastebėti ir chirurginiai pašalinti.

Žalingus saulės spindulius dalinai sulaiko odos pigmentas -melaninas. Tačiau, artėjant senatvei, melanino kiekis odoje mažėja 10% per dešimtmetį, todėl saulės spinduliai senesniems žmonėms yra pavojingesni.

Nežiūrint to, kad mes ir žinome, jog saulėje ilgai kaitintis yra rizikinga, maždaug vienas iš trijų suaugusių stengiasi įgauti bronzinę odos spalvą, ypač jaunimas. Apie 70% jaunimo galvoja, kad rudai bronziniai nudegti yra ne tik gražu, bet ir sveika.

Apsisaugoti nuo saulės spindulių žalingo veikimo yra įvairūs tepalai bei vais-tai. Tepalai yra įvairaus stiprumo, žymimi SPF raidėmis (saulės apsaugos faktorius). Tepalas, turintis 15 SPF, apsaugo odą 15 kartų ilgiau nuo odos paraudimo. Jeigu asmens oda parausta po pu-

Vytautas Matulionis

PRAŠYMAS

Kodėl, o Viešpatie, uždėjai sunkią naštą
Ant mano linkstančių, silpnų pečių?
Ar nežinai kad mano jėgos mažta,
Kad kiekvienoje kryžkelėj klumpu?

Menu, be aimanos nešei Tu naštą savo
Jeruzalės gatvėlėmis siaurom:
Žemė karščiu, o kūnas vien krauju alsavo
Ir akmenys pražydo raudonom varsom...

Padėjo Tau ją nešti Simas Kyrenietis,
Nekaltą veidą šluostė Veronikos skara,
Atvėrė Tavo šoną aštri romėno ietis,
Nusviro erskėčiuota dieviška galva...

Bet kėleis Tu, tamsos grandis sutraukęs,
Akinantis lyg žaibas! Nemarus!
Pasaulio gėrį savyje sukaupęs
Žengei į Tėvo pažadėtuosius namus.

Meldžiu, palengvink mano žemiškąjį kelią:
Tu — Visagalis, aš — trapus žmogus...
Bekraštė visata juk pildo Tavo valią,
Per amžius garbina Tave dangus.

Ateik, pakelk, suteiki man paguodą,
Nušluostyk ašaras ir širdį nuramink,
Nuskaidrink viltimi vienatvės buitį juodą,
Ramybę mano sielai sugražink.

TRISDEŠIMT PENKTO SANTAROS-ŠVIESOS SUVAŽIAVIMO 1988 M. RUGSĖJO 8-11 D. D. TABOR FARMOJ, SODUS, MICH. PROGRAMA

Ketvirtadienis, rugsėjo 8 d. 2 val. Algis Mickūnas, "Galios filosofija ir cinizmo problema".

Pokalbis su Česlovu Kudaba apie gamtosaugą Lietuvoje.

8 val. Judita Glinskienė, "Fantastinis realizmas lietuvių dailėje".

Pokalbis su Reginaldu Adomaičiu apie filmą ir teatrą.

Penktadienis, rugsėjo 9 d., 9 val. Roman Szporluk, "Ukraina persitvarkymo laikotarpyje".

Simpoziumas "Jaunoji karta Lietuvoje ir išeivijoje": Narūnas Bukauskas, Rimvydas Glinskis, Julita Gudaitytė, Darius Sužiedėlis.

2 val. Pokalbis su Sigitu Geda apie išeivijos ir Lietuvos poezijos santykius.

Saulius Sužiedėlis, "Vokiečių okupacijos Lietuvoje istoriniai klausimai: kas naujo, kas sena".

8 val. Reginaldo Adomaičio rečitalis.

Šeštadienis, rugsėjo 10 d., 9 val. Česlovas Kudaba, "Kultūros fondo dabartis ir ateitis".

2 val. Sigitas Geda, "Rytų filosofija ir lietuvių poezija".

Audronė Barūnaitė Willeke, "Kaino ir Abelio mitas S. T. Kohdroto kūryboje".

Multidisciplinarių studijų instituto, A. Mackaus fondo, A M & M fundacijos ir Sntaros-šviesos federacijos organizacinis posėdis.

8 val. Literatūros vakaras: Vitalija Bogutaitė, Raymond Filip, Sigitas Geda, Kostas Ostrauskas, Liūnė Sutama, Aldona Veščiūnaitė.

Jono Dovydeno fotografijų paroda.

Naujų knygų sutiktuvės.

Sekmadienis, rugsėjo 11 d., 10 val. Ilona Gražytė-Maziliauskienė, "Iliuzijų vingiai — A. Landsbergio drama".

Norintieji suvažiavime dalyvauti prašomi iki rugsėjo 5 d. užsiregistruoti: Mariją Paškevičienę, 306 — 55th Pl., Downer Grove, Ill. 60516.

PASIBAIGUS AŠTUNTAJAI LAISVOJO PASAULIO TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTEI

Šventės Rengimo Komitetui yra didelė garbė pareikšti padėką JAV lietuviams už gausų dalyvavimą Hamiltone, už finansinę paramą Kultūros Kongresui, Lietuvių Pasaulio Seimui ir Tautinių Šokių Šventei. Tautinių šokių šventei paširtos jūsų aukos padės išleisti šventės Video.

Taip pat dėkojame visiems grupių vadovams ir jų padėjėjams — jūsų dviejų metų sunkaus darbo vaisiai buvo įvertinti visų Copps Kolisiejaus žiūrovų. Įvertiname ir didžiuojamės muzikos vadovu Jonu Govėdu ir Volungės choro vadove Dalia Viskontiene. Šokių vadovų kolektyvas, p. Karasiejai, p. Sagys ir p. Breichmanienė, sulipdė ir pertvarkė šios šventės programą atsieikiant tokį sklandumą jos įvykdyme ir tokį aukštą lygį jos sustatyme.

Rengimo Komitetas atsiprašo svečių, vadovų, šventės dalyvių ir Kanados ir JAV Kraštų valdybų negalėdamos visus sutalpinti sususipažinimo vakare, jaunimo šokiuose, tautodailės parodos atidaryme, Convention Center pamaldose ir ypatingai užbaigimo pokylyje. Hamiltone didesnių patalpų neturime.

sės valandos kaitinimosi, tai ištepęs odą geru sluogsnio 15 SPF tepalu, odą galima apsaugoti apie 7 valandas nuo tokio pat paraudimo. Jaunimui iki 18 metų reguliariai naudojamas 15 SPF tepalas sumažina odos vėžio pavojų 78%. Nėra reikalo vartoti stipresnį tepalą negu 15 SPF, nes jis filtruoja 93% ultravioletinių spindulių. SPF 30 padidina spindulių filtravimą tik 3%. Kadangi tepalai nuo prakaito arba nuo maudymosi nusiplauna, tai jais reikia dažnai teptis po kiekvieno išsimaudymo.

Kai kurie vitaminai imami per burną padidina toleranciją saulės spinduliams apie 2-3 kartus. Tokie vitaminai yra vitaminas C, vitaminas E, Beta-karotinas (provitaminas A) ir PABA (Para-amino benzoic acid). Eksperimentai su gyvuliais rodo, kad sintetinis vitaminas A, mažina melanomos atsiradimą.

Verta paminėti, kad piktybinės melanomos atsitikimų Amerikoje per paskutinius septynerius metus padidėjo 87%, tuo tarpu kai gyventojų skaičius per tą patį laiką padidėjo tik 10.6%. Taigi, būdami paplūdimyje visada prisiminkime, kad saulės spinduliai duoda ne tik malonumą, bet gali būti ir ligos priežastimi.

Skaitykit ir platinkit!
D I R V A

Dr. Vaidotas Kvedaras
T. Š. Š. Rengimo Komiteto
Pirmininkas

Lietuvos Laisvės Lyga išeina į viešumą

(Vilnius, liepos 13, LIC) *Lietuvių informacijos centrui telefonu buvo perduota Lietuvos laisvės lygos (LLL) programa. Vienas iš lygos narių, Vilniaus Jaunimo teatro darbuotojas Vytautas Bogušis, pranešė, kad lygos programą galima viešai skelbti. Paaiškėjo, kad neseniai įsteigta Lietuvių tautinė konsolidacija susivienijo su LLL. Bogušis pabrėžė, kad skelbiama programa gali dar keistis. Pateikiame padiktotą dokumentą.*

Lietuvos laisvės lyga

1939 m. rugpjūčio 23 d. Rusijos ir Vokietijos diktatoriai Stalinas ir Hitleris pasidalijo Rytų Europą. Lietuva tuomet atiteko Vokietijos Reichui. Tačiau tų pačių metų rugsėjo 28 d. derybų metu Hitleris perleido Lietuvą Tarybų Sąjungai. Taip buvo palaidota Lietuvos laisvė ir nepriklausomybė. Po dviejų savaičių Stalinas pasiuntė į Lietuvą 20,000 Raudonosios armijos karių.

1940 m. rugpjūčio 3 d. Lietuva buvo inkorporuota į TSRS sudėtį. Diplomatinę šios agresijos ritualą atliko Stalino emisaras Dekanozovas (1953 m. sušaudytas kartu su Berija) ir po Stalino mirties politinis Lietuvos statusas nė kiek nepasikeitė.

Nėra jokio rimto pagrindo tikėti, kad artimiausiu metu TSRS vadovai pasmerktų Stalino agresiją Pabaltijo respublikose. Tokią politiką diktuoja nuo amžių susiklostęs imperialistinės Rusijos požiūris į "mažąsias" tautas. Tarybinė vyriausybė iki šiol nesupranta, kad suverenų ir neutralų Pabaltijį nekeltų grėsmės vakarinėms TSRS sienoms. Lietuvos ateitis priklauso nuo šių faktorių:

1. Lietuvių tautos politinio sąmoningumo: ryžto būti laisviems.

2. Demokratinį pasaulio valstybių spaudimo Tarybų Sąjungai.

3. Rusų požiūrio į Stalino sukurto imperijos tautas.

Iš visų TSRS pavergtų kraštų Lietuvoje vyko bene didžiausias pasipriešinimas, pareikalavęs ir daugiausia žmonių aukų (procentiniu atžvilgiu). Nežiūrint to, lietuvių tauta išliko gyva ir neprarado ryžto siekti savo nepriklausomybės. Dauguma pasaulio valstybių yra abejingos Pabaltijo tautų likimui. Kol kas nedaug teigiamų poslinkių ir rusų tautos požiūryje į nacionalinį klausimą TSRS, nors dalis rusų inteligentijos jau pripažįsta Lietuvai, Latvijai ir Estijai savarankiško egzistavimo teisę.

1978 m. vasarą Lietuvoje buvo sukurta Lietuvos laisvės lyga. Jos uždavinys – kelti lietuvių tautos sąmoningumą, brandinti nepriklausomos Lietuvos idėją. Per savo veiklos dešimtmetį, lyga dalyvavo pagrindinėje spaudoje, organizavo protesto akcijas, rinko ir skelbė archyvinę medžiagą. Visą tą laiką lyga buvo priversta veikti pogrindyje.

Šiandien, prasidėjus demokratizacijos procesui Tarybų Sąjungoje, pasikeitus politiniam ir visuomeniniam klimatui Lietuvoje, lyga nusprendė imtis naujų veiklos formų. Ji nuo šiol veiks legaliai. Prie lygos narių neseniai prisijungė Lietuvių tautinė konsolidacija. Šis naujas susivienijimas toliau vadinsis Lietuvos laisvės lyga.

Lyga šiandien reikalauja iš Tarybų Sąjungos valdžios lai-

kytis savo konstitucijos, skelbiančios TSRS suverenių respublikų sąjungą. Lygos nuomone, tokiai sąjungos idėjai realizuoti reikėtų:

1. Šiuo metu Lietuvoje veikiančioje konstitucijoje:

a. Įteisinti Lietuvos pilietybę, akcentuoti, kad aukščiausios valdžios nariais gali būti tik Lietuvos piliečiai.

b. Paskelbti lietuvių kalbą valstybine kalba ir ją laikyti visų Lietuvos piliečių bendravimo kalba.

c. Garantuoti sąžinės laisvę ir realų Bažnyčios atskyrimą nuo valstybės bei galimybę Bažnyčiai aktyviai dalyvauti Lietuvos visuomeniniam gyvenime.

d. Pripažinti Lietuvai teisę turėti laisvai samdomą kariuomenę.

2. Kultūros ir švietimo sferoje:

a. Kurti tautinę demokratinio pobūdžio Lietuvos mokyklą, ypatingą dėmesį skiriant Lietuvos valstybės ir kultūros istorijai visose mokymo įstaigose.

b. Leisti fakultatyviai dėstyti religijos pagrindus vidurinėse mokyklose.

c. Išsaugoti Lietuvos kultūrinį palikimą, reikalauti iš TSRS valstybinio biudžeto lėšų tarybiniais metais sunikotiems paminklams atstatyti.

d. Atkurti Lietuvos ryšius su užsieniu, propaguoti Lietuvos kultūrą TSRS ir užsienyje.

3. Lietuvos istorijos srityje:

a. Paskelbti slaptuosius archyvinis dokumentus.

b. Atkurti istorinę tiesą apie 1918-19 ir apie 1939-40 metų įvykius Lietuvoje.

c. Pasmerkti nusikalstamą stalinizmo vidaus ir užsienio politiką.

d. Masines lietuvių piliečių represijas 1940-53 metais paskelbti nusikaltimu prieš žmoniją, reabilituoti visus dėl jo nukentėjusius, atlyginti jiems padarytus nuostolius.

e. Viešai paskelbti stalininio genocido Lietuvoje vykdytojų sąrašą ir spręsti klausimą dėl jų juridinės atsakomybės.

f. Pastatyti Vilniuje ir kitose vietovėse paminklus Lietuvos

partizanams.

4. Ekonomikoje ir ekologijoje:

a. Pavesti Lietuvos vykdomosios valdžios kompetencijai visas pramonės įmones.

b. Įvesti tautinę valiutą ir jos emisiją.

c. Apriboti darbo jėgos migravimą iš kitų sąjunginių respublikų.

d. Organizuoti Lietuvos ekologijos ministeriją, skirti daugiau dėmesio ir lėšų gamtos apsaugai Lietuvoje, sustabdyti Ignalinos AS ir chemijos gigančių statybą.

5. Žmogaus teisių srityje:

a. Panaikinti LTSR BK straipsnius, leidžiančius persekioti asmenis už jų įsitikinimus.

b. Garantuoti žodžio, susirinkimų, demonstracijų laisvę ir panaikinti neteisėtus nutarimus, ribojančius naudojimąsi tomis laisvėmis.

c. Panaikinti politinį vidaus pasų režimą, garantuoti laisvą piliečių migraciją į užsienį.

d. Paleisti visus politinius kalinius.

Igyvendinus šias sąlygas, bus sudarytos prielaidos Lietuvos suverenumui ir nepriklausomybei atstatyti. Lietuvos laisvės lyga akcentuoja, kad galutinis jos idealas – laisva Lietuva

Europos tautų konfederacijoje. Pagrindinis lygos ginklas – viešas, atviras žodis. Savo veikloje lyga vadovausis Suvienuotų nacijų įstatais, Suvienuotų nacijų organizacijos generalinės asamblėjos rezoliucijomis dekolonizacijos klausimu, Visuotinė žmogaus teisių deklaracija, Helsinkio baigiamojo akto nutarimais. Lietuvos laisvės lyga nuolat apeliuos į pasaulio tautų sąžinę Lietuvos laisvės reikalą.

Lietuvos laisvės lyga turi savo leidinį "Vytis". Lyga nori bendradarbiauti su Lietuvos persitvarkymo sąjūdžiu, blai-vystės sąjūdžiu, su Bažnyčios teisių gynimo grupėmis ir visais žmonėmis, kuriems rūpi Lietuvos likimas. Lietuvos laisvės lyga sveikina Rusijos ir kitų TSRS tautų demokrati-

PAGERBTAS DARIUS IR GIRĖNAS

Dariaus ir Girėno klubas š. m. liepos 24 d. surengė prieš 55 metus tragiškai žuvusiems lakūnams Dariui ir Girėnui pagerbimą.

Tą dieną šv. Antano bažnyčioje šv. Mišias, dalyvaujant organizacijoms su vėliavomis, už lakūnų sielą atnašavo parapijos klebonas kun. Alfonsas Babonas, giedojo parapijos choras, vadovaujamas muz. Stasio Sližo. Sugiedotas Lietuvos himnas.

Akademija įvyko 1 val. p. p. Dariaus ir Girėno klubo svetainėje, kurią jautriu ir reikšmingu žodžiu pradėjo klubo pirmininkas Albinas Bliūdžius. Eduardas Milkus apibūdino birželio ir liepos mėnesių grožį ir tuose mėnesiuose įvykusius skau-

nus judėjimus.

Lyga skelbia laikiną tautinę tarybą:

Valdas Anillauskas (Kaunas)
Algimantas Baltrušis (Vilnius)
Vytautas Bogušis (Vilnius)
Eugenijus Krukovskis (Vilnius)
Antanas Grigas (Leipalingis)
Vaclovas Ralyš (Vilnius)
Leonas Laurinskas (Tauragė)
Edmundas Paulionis (Daugėliškis)
Jonas Petkevičius (Šiauliai)
Bronislovas Poškus (Kretinga)
Jonas Protusevičius (Vilnius)
Romualdas Ragaišis (Vilnius)
Leonora Sasnauskaitė (Vilnius)
Genovaitė Sakalienė (Vilnius)
Mindaugas Šibonis (Kaunas)
Antanas Terleckas (Vilnius)
Andrius Tučkus (Vilnius)
Jonas Volungevičius (Vilnius)

Lyga kreipiasi į JAV gyvenantį vieną iš jos steigėjų dr. Algirdą Statkevičių, prašydama jį sudaryti Lietuvos laisvės lygos užsienio tarybą ir atstovauti lygai užsienyje.

(LIC)

DETROITO LIETUVIAI

Antanas Grinius

džius įvykius – lietuvių pergyvenimus: Dariaus ir Girėno tragišką žuvimą, lietuvių tremimus į Sibirą, II Pasaulinį karą ir jo pasekmes Lietuvai.

Stasys Garliauskas savo kalboje supažindino su lakūnų biografijomis, jų lėktuvu ir pasiruošimu skrydžiui.

Aktorius Vytautas Ogilvis paskaitė Mariaus Sajaus šiam pagerbimui sukurta kūrinių. Pagerbime dalyvavo gausus būrys lietuvių.

MIRĖ STASĖ TATARŪNIENĖ

Liepos 21 d. Grace ligoninėje mirė Stasė Tatarūnienė, sulaukusi 80 metų amžiaus. Liepos 23 d. po atlaikytų Dievo Apvaizdos parapijos bažnyčioje pamaldų, amžinam poilsiui buvo nulydėta į švento Kapo kapines, kur palaidotas jau anksčiau miręs jos vyras, Lietuvos kariuomenės kūrėjas savanoris ir Klaipėdos krašto vaduotojas Bronius Tatarūnas.

JŪROS DIENA PILĖNUOSE

Chicago ir Detroito Jūrų šauliai kiekvienais metais švenčia Jūros dieną. Anksčiau ji buvo švenčiama Union Pier, tik jos rengėjai keisdavosi. Ir detroitiečiai vykdavo į Union Pier ir ten rengdavo Jūros dienos minėjimą.

Detroito švyturio j. š. kuopai įsirengus Pilėnų stovyklavietę, Jūros diena kas treči metai pradėta švęsti Pilėnuose.

Jūros diena pradėta liepos 16 d. vėliavų pakelimu. Po pietų įvyko LŠST centro valdybos posėdis ir atvykusių dalinių pirmininkų bei pareigūnų pasitarimas. Posėdį pradėjo, atvykusius pasveikino ir pravedė LŠST pirmininkas Mykolas Abarius, sekretoriavo centro valdybos sekretorius Eduardas Milkus.

Posėdyje buvo išsiaiškinti kai kurie neaiškumai, pasiūnekėta įvairiais Sąjungos ir kuopų reikalais. Vakare įvyko banketas, kuriame meninę programą pravedė M. Abarius.

Sekmadienį, liepos 17 d. rytą, Juozaus Kinčiaus vadovaujami šauliai ir šaulės su 7 vėliavomis išsirikiavo stovyklos aikštėje. Anelė Kirvaitytė ir Onutė Šelenienė padėjo prie paminklo vainiką, buvo pakeltos vėliavos ir sugiedotas Lietuvos himnas.

Po pamaudų ir pavalgius pietus, švyturio j. š. kuopos pirmininkas Bronius Valiukėnas padėjo svečiams už atsilankymą ir visiems prie šios šventės pravedimo prisidėjusiems.

Superior Savings
ASSOCIATION

MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ SANTAUPŲ INDĖLIUS

PASKOLOS TEIKIAMOS:

- namams pirkti,
- rezidenciniams ir komerciniams pastatams statyti,
- namų remontams,
- kvalifikuotų studentų mokslui

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS: Pirmadieniais uždaryta.

Kitomis dienomis nuo 9:00 iki 4:00.

Penktadieniais 9:00 iki 6:00. Šeštadieniais 9:00 iki 2:30.

Vietoj Vokietijon nuvedė į NKVD

Iš M. Kemčio ir P. Janutos kančių kelio

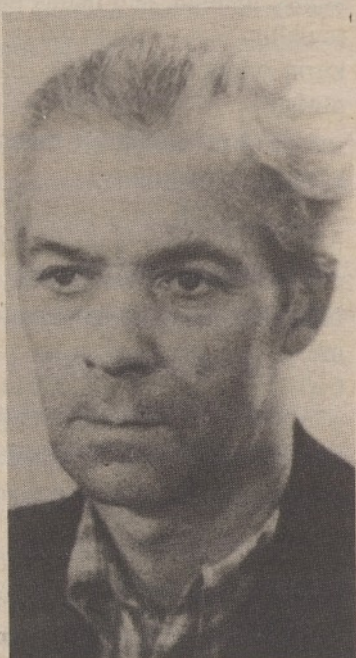
Kazys Januta

Amerikos lietuvių tautinės sąjungos valdybos šįmet išleistoje knygoje "Lietuviai tautininkai komunistų kankiniai" nėra nurodyta, kaip redaktoriai — Leonardas Kerulis, Juozas Prunskis ir Mečys Valiukėnas — žinias rinko, kokiais šaltiniais naudojos. Atsiename, jog vokiečiams raudonąją armiją iš Lietuvos išvijus, vietoj Raudonojo kryžiaus veikė Savitarpinė pagalba. Ji ėmėsi suregiuoti komunistų kankintus ir ištremtus lietuvius, bet, rodos, pilnai to darbo neatliko.

Apie kankinių knygą, taip čia bus trumpinant vadinama dabar Tautinės sąjungos išleistoji, radau reikalo dar kartą ją perskaityti, kankinius prisiminti. Vinco Kemežio aprašyme pasakyta, jog jis su J. Petrėnu 1942 m. paruošė ir išspausdino knygą apie trėmimus su daliniu ištremtųjų sąrašu. Dabartinės kankinių knygos redaktoriai gal naudojos Kemežio ir Petrėno darbu, gal nesinaudojo, bet knygoje 90% su viršum yra 1940-41 m. kalinčiai, nužudytieji bei ištremtieji aprašyti.

Dauguma jų buvo suimti namuose, vienas kitas darbovietėse. Yra keletas bandžusių gelbėtis pabėgimu į Vokietiją, bet be pasisėkimo. Štai Edvardas Zabauskas, buvęs veiklus studentijos gyvenime, vėliau prezidentūroje referentas ir vėliau radiofono direktorius, 1940 m. prie Vokietijos sienos komunistų nužudytas. Izidorius Ivaškevičius, Liubavo valsčiuje bandęs perbėgti į Vokietiją, buvo rusų sargybinių nušautas. Klaipėdietis Jurgis Girtas - Girtsas, tarnavęs Marijampolėje, mėginęs pabėgti į Vokietiją, komunistų suimtas, išvežtas į Sibirą.

Išskirtinai charakterin-

Petras Januta, ūkininkas, tautininkų, šaulių ir kooperacijos veikėjas, komunistų kalėjimuose ir Sibire kankintas.

gas kankinių knygoje yra paminėtas Petro Janutos bandymas pasitraukti į Vokietiją. Jis pateko į tokio "vadovo" rankas, kurs tiesiai į NKVD nagus nuvedė. Į tokias pinkles buvo ir daugiau lietuvių patekusių. Mano brolis Petras 1941 m. pradžioje Vilniuj sakėsi atvažiuavęs atsiveikinti. Kitokios išeities nesą: arba NKVD kalėjimas arba pasitraukimas į Vokietiją. Vis uždedamos didesnės rekvizicijos, pyliavomis vadintos, tad iš tuščių aruodų jau nieko negalima atpilti. Du kartus raudonsiūliai buvę į jo ūkį atvažiuavę, bet pataikė, kai nebuvo namuose.

Abejodamas klausiau, kaip gali pasisėkti į Vokietiją pabėgti, kai jau rubežius stipriai saugojamas? Girdi, esą žmonių, kurie už pinigus padeda slapta į Vokietiją pereiti, ir jam žinoma, kad keletas vadovo patarNAVIMU pasinaudoję.

Ne į Mažeikius, bet link Kretingos pavažiavo

Ir kai 1941 m. kovo mėn. Petras Januta per Ylakių

kompartiją gavo įsakymą prisistatyti Mažeikiuose į NKVD įstaigą, prasidėjo jo "odisėja". Pas jį ūkyje dirbęs vyrukas vežė į Lūšės geležinkelio stotį, kelionei į Mažeikius. Važiuojant iš tolo atstumo dviračiais sekė du žyduki, vienas Bal-kindukas, anksčiau dirbęs žydų liaudies banke ir vėliau pasireiškęs kompartietis.

Lūšės stotyje prasilenkavo du traukiniai: nuo Skuodo atėjęs, važiuojąs link Mažeikių, o kitas nuo Mažeikių važiuojąs link Skuodo — Kretingos. Petras įlipęs į traukinio vagoną į Mažeikius važiuoti, perėjęs per keletą vagonų, sekliams nematant, perlipęs į traukinį einantį link Skuodo. Kurį laiką pasislaptęs pas pažįstamus ir gimines, kol užmegztas kontaktas su vadovu. Tada žemaitijoje buvo "slaptai" skleidžiamos žinios, jog už 800, kartais už pusantro tūkstančio rublių, galima pereiti į Vokietiją. Kaina svyruojanti pagal vadovo mokestį rusams pasienio sargams.

Kretingoje susitikus su vadovu, kartu buvęs ir Sedos valsčiaus ūkininkas Martynas Kemtys, taipgi pasiruošęs Vokietijon. Kretingoje abu bėgliai per dieną buvę vadovo name. Vadovas dažnai išeidavęs į miestą, sakydamas, jog turįs sužinoti, katrie kareiviai naktį būsią sargyboje, ar bus galima su jais susitarti. Kartais vadovas ir kalbą užvesdavęs, lyg biografinių žinių iš bėglių išgauti norėdamas.

Kai brolis man tą istoriją 1943 m. pasakojo, sakėsi, jog po dažno vadovo į miestą išeidinėjimo, jam susiręs išpūdis, kad pateko ne pas sąžiningą vadovą, o pas NKVD agentą. Gi Martynas Kemtys nuoširdžiai ėmęs pasakoti savo praeities žygius, kai kartu su Plechavičium prieš komunistus kovojo. Petras sakėsi mimika ir pirštų mostais mėginęs Kemtį drausti, kad tiek daug nesipasa'kotų.

"Gulkim į griovį" — paskutinis vadovo patarimas

Sutemus vadovas pasakęs, jog jau galima eiti, jo pažįstami kareiviai sienos apsaugoj. Vedė plentų. Stai ga apšvietė prožektoriai ir automobilio šviesos. Kažkas rusiškai rékiama. Vadovas šūktelėjo: "Gulkim į griovį". Atėjo enkavedistai, visus tris susodino į kalinių autobusą, nuvežė į Kretingą. Buvusiame pranciškonų vienuolyne buvo NKVD

įstaiga ir kalėjimas. Visus tris antrame aukšte koridoriuj sustatė veidu į sieną, įsakė nesikalbėti ir nesidairyti. Brolis pasakojo, kad jis nugirdęs šlamesį. "Skersa" akim žvelgęs į tą pušę ir pamatęs, kad vadovas laiptais leidžiasi žemyn.

Taip tad prasidėjo Petro ir Kemčio kančių kelias, kuris laikinai baigėsi 1941 m. karui prasidėjus. Brolis įsitikinęs, kad žmonės, kurie jam padėjo sužinoti su tuo vadovu, nežinojo, jog esama išdaviko. Kaipgi galima žinoti: ką "išvedė" ir atvedė į NKVD rankas, apie ta niekas nežinojo ir ramintasi, kad į Vokietiją nuvestasis negali tuoj išten atsilipti. Ir aš gavau iš Lenkimų valsčiuje gyvenusios tetos trumpą, linksmai nuteikiantį laiškėlį, jog

Petras tikslą pasiekė, vadinasi, jau Vokietijoje.

Bet nustebimas. Karui prasidėjus bene trečią dieną Vilniuje sutikau kompozitorių Joną Švedą. Tasai ir sako: "Tavo brolis Petras ir mano brolis Stasys išliko gyvi ir išsilaisvino iš Kauno kalėjimo". Aš lyg ginčydamas, klausiu, kaip tai gali būti, nes mano brolis pabėgo į Vokietiją? Jonas Švedas dar kartą patvirtino, jog buvo kalėjime. Apie Jono Švedo brolių Stasį yra žinia kankinių knygoje.

Martynas Kemtys, ūkininkas, šaulys, 1918-19 metų laisvės kovų dalyvis yra kankinių knygoje paminėtas, tik nerašoma, kad ir jis buvo patekęs į vadovo išdaviko rankas. Rašoma, (Nukelta į 8 psl.)

TAUTININKAI, NEOLITUANAI, JAUNALIEТУVIAI, SANTARIEČIAI

Šis komunistų nužudytų ir kankintų tautininkų vardynas, gal ir nepilnas, yra kaltinimas komunistų partijai ir pagarbos vainikas visiems kankiniams, kurių vardai žinomi ir šimtams tūkstančiams kitų, kurių vardai nežinomi ir neatsekami.

Knygą išleido Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos valdyba. Redagavo: Leonardas Kerulis, Juozas Prunskis ir Mečys Valiukėnas. Knygos viršelis dail. Ados Sutkuvienės. Kaina 6 dol.

— A T K I R P T I —

Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos išdininkei
Onai Daškevičienei,
7254 So. Troy Avenue,
Chicago, Ill. 60629

Siunčiu 6 dol. ir prašau man atsiųsti knygą "Lietuviai tautininkai — komunistų kankiniai".

Pavardė ir vardas

Adresas

Petro Janutos ūkio gyvenamasis namas, kuriame dabar yra Ylakių kolūkio ligoninė.

1986 m. nuotrauka.

Vietoj Vokietijon nuvedė į NKVD...

(Atkelta iš 7 psl.)

kad jau 1940 metais buvęs areštuotas. Be abejo, žinių apie kankinius rinkėjai nevisada galėjo visas smulkmenas sužinoti, lygiai, kaip ir apie mano brolių parašyta jį buvus Ylakių viršaičiu, nors jis tokioj tarnyboj nėra buvęs. Tačiau tokie netikslumai knygos vertės nemažina.

Kemtį minint reikia prisiminti ir 1928 metus, pirmąjį nepriklausomybės dešimtmetį, kai miestai ir miesteliai puošėsi laisvės kovų paminklais. Kemtys savo dirvos galą prie Ylakių-Sedos vieškelio apsodino eglaitėmis, pastatė akmeninį laisvės kovų paminklą. Pakeleiviai galėdavo tame sodelyje pasėdėti, pailsėti. Kaip kankinių knygoje rašoma, Kemtys karui prasidėjus iš Kauno kalėjimo išėjo laisvėn, bet 1944 m. prie Rusnės pateko į sovietų rankas ir dingo.

"Vadovas" sušaudytas

Kaip žinia, karui prasidėjus NKVD spėjo nemažai kalinių išvežti ir prie Červenės nužudyti. Petras pasakojo, jei tie budeliai dar kartą būtų į kalėjimą grįžę, tai jau jų kameros kalinių eilė būtų buvusi į autobusus sėsti. Iš kalėjimo išsilaisvinus, ėjęs į žaliakalnį, ieškodamas ten gyvenusių pažįstamų žemaičių. Buvęs taip nualintas, jog Kauko laiptais kas antrą žingsnį turėjęs ilsėti ir dažnokai atsisėsti. Daug žmonių praeidavę, gal kuriam atrodęs apšepęs valkata, bet buvusių jautrumą parodžiusių moterų. Viena, pasiklausiusi, kad iš kalėjimo išsilaisvinęs, surikusi: "O Jėzau, juk ir mano vyras buvo kalėjime!" Ji Kauko laiptais nubėgusi žemyn. Kitos gerti atnešusios ir valgyt pasiūliusios.

Pailsėjęs kitą dieną nuėjęs į žaliajame kalne esančią mokyklą, kurioje buvęs sukilėlių štabas ir areštuotųjų kratos vieta. Ten matytas vaizdas nepaskatinęs stoti į sukilėlius.

Namo grįžti nebuvo galima, nes žemaitijoje tebebuvo frontas ir mūšiai. Gal po poros savačių Raudonasis kryžius surinkęs užsiregistravusius buvusius kalinius, autobusu Panemuniais, per Klaipėdos kraštą atvežė į Kretingą. Grupėje buvo kalinių, kuriuos tas "vadovas" į kalėjimą nuvedė. Brolis buvo sakęs ir jo pavardę, seniai tai buvo, užmiršau. Tasai "vadovas" surastas ir tuoj atiduotas sušaudyti. Niekas nė netardė, ar jis iš "idėjos" taip savo tautiečius okupantui įdavinėjo? Juk yra faktų, kad NKVD suimtajį pakankinę pasiūlydavo laisvę, jei vykdys jų

pavestą darbą — šnipinės, įskundinės. Tokį suimtojo terorizavimą yra aprašęs Jonas Karvelis, knygoje "Prekybininko keliu", 1979 m. Chicagoje išleistoje.

Iš Kretingos į ūkį grįžęs Petras sakėsi savo name radęs vokiečių dalinio štabą. Patsai dar sveikatos neatgavęs, dar "susiukęs" vaikščiojęs. Dalinio vadas atkreipęs dėmesį ir pradėjęs teirautis, kas per žmogus tas ūkio savininkas, ar jis bolševikų simpatikas, gal vokiečių nekenčia, kad taip paniūręs? Kai buvęs paaiškinta, jog tik ką grįžęs iš bolševikų kalėjimo ir kad žydai jį skundė ir sekė, vokiečiai Petru tarę: "Žydai tave persekiojo. Šiandien bus žydai šaudomi. Imk ginklą ir eik atsikeršyti". Tokio pasiūlymo brolis nepriėmęs ir žudynėje vokiečiams netalkininkavęs.

Ištrėmimas į Sibirą

Taip aplinkybės susidėjo, jog Petras 1944 m. liko žemaitijoje, kai raudonoji armija sugrįžo. Buvo kažkur pas gimines. Po kurio laiko parvažiavęs rado raudonarmiečių artilerijos dalinio štabą savo name. Pats, ir dar kiti ten buvę civiliniai žmonės, turėjo namo rūsyje lindėti. Kai į Ylakius atvažiavo NKVD, netrukus vėl areštas. Po kelių dienų paleido, pasakydami, jog surinkę žinias, kad darbininkų neskriaudęs. Laisvė neilga. Vėl pašaukus į Ylakių NKVD, jau supratęs, ką tai reiškia, pasiėmęs ir ryšulėlį.

Tardymas žiaurus ir ilgas. Kaltinimai ir klausimai: kodėl vokiečiams gelbėjęs grūdus ir kitus produktus duodamas, kodėl su naciais nepabėgęs, kam šnipinėti pasižadėjęs? Pagaliau, kartą iš areštinės atvestas tardymui, bet nebetardytas. Tuo pačiu laiku į tardymo kambarį įėję du vyrai su storom beržinėm lazdom, pagaliais. Tardytojas jiems rusiškai pasakęs: "Pasidarbuokite", pats išėjęs. Mušimas buvęs žiaurus. Nei tardyme nei mušime lietuvių nebuvo, tik rusai. Kai nuvilktas į areštinę pradėjęs atsipeikėti ir kiek sąmonę atgauti, žodžio ištarti negalėjęs. Tik grįdėjęs kitus areštuotus reikiant, kaipgi galima taip žmogų mušti. Visas buvęs žaizduotas, krauju pasruvęs.

Teismas buvo Platieliuose. Apie 20 teisiamųjų. Nežiūrint, kad brolis prie jokių kaltinimų neprisipažinęs, teisme perskaitytas protokolai, kad kalnu prisipažinęs. Nuteistą išvežė į Sibirą, kaip kalinį. Tokių kelionių kančios yra plačiai aprašytos Rūkienės, Tautvai-

šienės, Juciūtės, Kreivėno ir kitų knygos. Kai po Stalino mirties brolis gavo mano adresą, taip jau buvęs nusiteikęs viską išsipasakoti, parašė net 20 lapų laišką. Žinoma, laiškas ėjo per cenzūrą. Pasitaikė, sakyčiau, dorokas cenzorius. Jis išėmė laiško pirmuosius 10 lapų, kuriuose areštas ir kančios aprašytos, bet likusius lapus, kur jau rašoma "apie gerą, laisvą Kazachstane gyvenimą" paštas atgabeno man.

Kaip vėliau sužinojau, broliui padariau šiek tiek nemalonumo. Jam ir kitiems giminėms rašydamas adrese pavardės nerašydavau, o tik du savo vardus: Kazys Kajetonas. Taip tad ir Kazachstano "laisvėje" NKVD brolių tardė, aiškino, kas tas laiško rašytojas? Jei jis brolis, kodėl pavardės nevartoja?

Autosugestija pagelbėjo Sibire išsilaikyti

Klausiau brolių, kaip jam pavyko naikinio lageryje išsilaikyti, kai ten tiek daug lietuvių žuvo? Štai, artimas giminė, mokytojas Vincas Petrauskas, kankinių knygoje minimas, buvo stiprus vyras, bet iš Sibiro negrįžo, žuvo.

Brolis aiškino, jog nuteistųjų lageryje buvęs kalins rusas gydytojas. Kai sužinojęs kalinį lietuvių esant, tai ypatingo pagelbinio dėmesio skyres. Pasakojęs, jog caro laikais jo tėvas Lietuvoje buvęs valdininku. Labai gerai su lietuviais sugyvenęs, visada gerai apie lietuvius pasakodavęs. Dabar, prisimindamas tėvo pasakojimus, norįs kiek galėdamas lietuviams pagelbėti.

Aiškinęs gydytojas, jog siekiant ko ilgiau gyvybę išlaikyti, reikia ko mažiau rūpintis ir dejuoti. Esi alkanas, stenkis įsikalbėti, jog valgyti nenori, jog tau čia gerai. Dejonės ir rūpestiai padėties nepakeis. Sakęs, jog yra kalinių susijaudinusių ir nuolat dejuojančių, Dievo ir šventųjų pagalbos besišaukiančių, tarp savęs besibarėjančių ir tokiais susijaudinimais greit gyvastį pabaigia. Brolis sakėsi visada to gydytojo patarimų klausydavęs, kaliniu būdamas autosugestija "maitinęsis".

Po ilgo Kazachstano "laisvės" gyvenimo, pagaliau Petras Januta gavo leidimą grįžti į Lietuvą, be teisės apsigyventi gimtajame valsčiuje. Pažįstamų pagalba įsidarbino šiauliuose. Ten šių metų kovo 26 d., 79-tus metus einant, mirtis baigė jo kančių ir vargų pilną gyvenimą.

HOUSEKEEPER. Mainline, 5 days 1 weed, live in or out, references required, 215-935-9000. (29-31)

Paminklas *Vladas Vijeikis*

Net sapnuose nesapnavau, kad mano draugas Florijonas pakryps į meną. Jis toks realus, kad sunkus meno kelias, maniau, jam nebus patrauklus. Bet telefono dalyje, kurią pridedi prie ausies, išgirdau:

— Nori pamatyti meno kūrinį? Atvažiuok.

Nespėjau gerai išklausinėti. Pakabino tą prietaisą per kurį galime girdėti ir kalbėti. Tik ne tada, kai antrame vielos gale individas to nepageidauja. Nusprendžiau, kad meninis košmaras taip paėmė Florijoną, kad jis neturi laiko kalbėti. Tad, atidėjau visus kasdienius darbus ateičiai. Visados laikausi gero patarimo: atidėk rytojui, ko verkiant nereikia šiandien. Tų verkiančių darbų begalės, bet tegul jie sau verkia. Tai gi, nuskubėjau pas Florijoną.

Florijonas sutiko mane neįprastoje uniformoje. Apsivilkęs su baltu apvalkalu. Galva buvo padengta birete. Visai kaip garsūs dailininkai vaizduojami! Išsižiojau, bet nespėjus užsičiaupti — Florijonas sako:

— Pirm negu tau parodysiu savo kūrybą, turiu pasakyti įžanginį žodį.

— Tikiuosi, kad įžanga nebus tokia ilga, kaip kai kurių mūsų kalbėtojų, kad po to nelieta laiko tikram reikalo dėstymui.

— Ar šiandien mane pažinai? Ar aš tau kada kalbėjau iki dantų skaudėjimo? Paklausk. Tu kultūringas ir smalsus žmogus. Tad pastebėjai, kad dabar okupuotoje Lietuvoje vyksta keisti dalykai. Kažkas sugalvoja pastatyti paminklą tiems, kuriuos į Sibirą išvežė. Skulptoriai, architektai ir kitokie dailės zinovai, ar šiaip sau įta pusę palinkę, ėmė siūlyti savo projektus. Vieni siūlo iš akmenų, kiti iš bronzos. Vienas pasiūlė pastatyti vagoną, kuriais žmonės į Sibirą buvo vežami. Labai įdomus projektas — ir kainuotų nedaug. Tik surask vagoną. Viso to akivaizdoje aš nutariau pasiūlyti savo projektą Pažiūrėk.

Florijonas išdidžiai nutraukė paklodę nuo savo kūrinio. Čia stovėjo paprastas gipsinis kūbas. Niekto daugiau. Nei parašo, nei ženklų. Niekto. Paprastas kūbas.

Nenorėdamas įžeisti Florijono meninių jausmų, ilgai

žvilgčiojau iš visų keturių pusių. Florijonui tai buvo per ilgai.

— Na, tai kaip?

— Je, je, — išstenejau.

— Tu su savo je, je įkūrėjai man. Nematai simboliškos?! Čia tik modelis. Paminklas turės būti apie 200 pėdų aukščio. Ir į tą cementinį bloką bus įmūryti visi, kurie prisidėjo prie išvežimų į Sibirą, su Todesu priekyje.

— Florijonai, idėja nepaprastai įdomi, bet iš kur tu gavai tokį įkvėpimą? Žinai, visi didieji kūrėjai semiasi kur nors ką nors. Iš kur tu pasiėmei?

— Čia būtų lyg ir paslaptis. Jeigu prižadi niekam nesakyti, tai...

Prižadėjau visais šventais, įskaitant ir mano patroną. Nebent kas iš gorto iškaulyt. Už tai aš neatsakau. Už gorto veiksmus, net valdžia nebaudžia. Florijonas nebuvo įtikintas, bet draugiškumo sumetimais sako.

— Tu turbūt užsuki į moderninio meno muziejų Chicagoje. Ten didžiulis cemento blokas. Sako, kad tame bloke įmūrytas automobilis. Nesimato automobilio nei dalelės, o jis ten viduje. Tad matai kur simbolika. Ir mes nenorime matyti tų galvažudžių, sadistų, kurie lietuvius į Sibirą gabeno. Dabar, tu gal manytum, kad paminklo atidarymas turi būti su šampanu, vėliavom ir kitokiais prajovais. Apsivylei. Čia ne toks paminklas.

Ir aš tikrai apsimyčiau. Dabar laukiu kol Florijonas sukurs Lietuvos nepriklausomybės atstatymo paminklą. Tada — tai bent pašvėsime!

IMMEDIATE OPENING FOR EXPERIENCE BRIDGEPORT OPERATOR/SET UP

Must have 5 years experience setting up runing prototype and aircraft work. Clean air conditioned shop. Steady work for days & night work. Liberal benefits & overtime.

Call 313-977-2900

An Equal Opportunity employer (29-31)

WANTED EXPERIENCED MACHINISTS FOR ALL SHIFTS

HEAT TREAT-HOBS
BEVELS
CNC TURNING LATHE
SHAPERS
2 & 3 AC'S
REISHAUER GEAR-GRINDING
HORIZONTAL BORING
MILL OPERATOR

Chicago gear manufacturer with 40% growth in 1988 is hiring skilled machinists with the above talents. Have already hired 50 people, but due to retirements & growth, we need experienced people now! Must speak some English. Please send resume.

ILLINOIS GEAR

2108 N. Natchez

Chicago, Ill. 60635 (6500W)

equal oppty. employer m/f (29-32)

BOSTONO LIETUVIAI

Petras Viščinis

VICEPREZIDENTAS PAS LIETUVIUS

Liepos 10 d. Daug Bostono ir apylinkės lietuvių dalyvavo Lietuvių Pranciškonų metinėje vasaros šventėje Kennebunkport, Maine, kurią aplankė ir joje kalbėjo viceprezidentas George Bush. Į tos šventės programos atlikimą buvo įjungtas šv. Kazimiero lietuvių parapijos choras iš Brocktono, kuris giedoja šv. Mišių metu, o taip pat Bostono lietuvių tautinių šokių sambūris, vadovaujamas Gedimino Ivaškos. To sambūrio atliekamus šokius stebėjo ir viceprezidentas George Bush. Tai buvo reikšmingas lietuvių susitikimas su šio krašto viceprezidentu, kuris yra kandidatas į prezidentus. Savo trumpoje, bet turiningoje kalboje jis pasveikino lietuvius, pasidžiaugė galėdamas dalyvauti jų susibūrimė, dėkojo lietuviams už įnašą į šio krašto ekonominį ir kultūrinį gyvenimą, o taip pat iškėlė lietuvių tautos kovą ir aukas pavergtoje tėvynėje už žmogaus teises, religinę laisvę ir teisę

laisvai gyventi ir tvarkytis. Šiose lietuvių tautos pastangose jis pažadėjo visokeriopą paramą, užtikrindamas, kad šis kraštas niekuomet nepripažins nelegalios Lietuvos okupacijos. Dabartinis Sovietų S-gos persitvarkymas kelia kai kurių vilčių, bet į jį reikia žiūrėti kritiškai.

Lietuviai sukėlė viceprezidentui dideles ovacijas, reikšdami padėką ir Lietuviams Pranciškonams už sudarymą sąlygų susitikti su viceprezidentu. Bostono ir apylinkės lietuvių pagrįstai didžiuojasi, kad jų choras ir tautinių šokių grupė dalyvavo programos atlikime, kurį stebėjo viceprezidentas.

GALIMYBĖ TELEVIZIJOJE

Cable TV vietos vadovybė kreipėsi į Petrą Viščinį, siūlydama ruošti televizijos programas lietuvių ir anglų kalba iš lietuvių gyvenimo ir veiklos. Tai reta galimybė išeiti su lietuviškais reikalais į plačiąją amerikiečių visuomenę ir pateikti lietuviams televizijos pro-

gramas. Bet tinkamas tokio naujo uždavinio atlikimas nėra lengvas. Jam reikia uolių talkininkų, kurie skirtų savo laiką, sugebėjimus ir darbą. Atrodo, kad Laisvės Varpas su dabartiniu savo personalu dėl persikrovimo darbu radijo srityje siūlymu nepasinaudos. Jei kas norėtų ir galėtų įsijungti į šį reikšmingą darbą, tai Laisvės Varpo vadovybė sutinka tarpininkauti. Suinteresuoti e į prašomi kreiptis: 173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402, telefonas: 508-586-7209.

ŠAULIŲ KULTŪRINIS SAVAITGALIS

Kasmet Naujosios Anglijos šaulių Trakų rinktinė organizuoja Lietuvių Pranciškonų sodyboje Kennebunkport, Maine kultūrinį savaitgalį su paskaitomis ir menine programa. Šiomet toks kultūrinis savaitgalis rengiamas rugsėjo 3-5 dienomis. Dabar ruošama jam kultūrinė programa.

Trakų rinktinę priklauso Jono Vanagaičio šaulių kuopa Bostone, Martyno Jankaus šaulių kuopa Brocktone ir Dr. Vinco Kudirkos šaulių kuopa Worcesteryje. Rinktinės pirmininku yra Algirdas Zenkus iš Webster prie Worcesterio.

RENGINIŲ SUTAPIMAI

Daugeliui vietos lietuvių nesuprantama, kodėl taip atsitinka, kad neretai sutampa keli renginiai. Tai ypač pergyvena tie, kurie norėtų lankyti visus lietuviškus renginius, o taip pat tie, kurie organizuoja kultūrinius renginius. Kai tuo pačiu metu vyksta keli renginiai, tai nėra vienas nesulaukia tiek publikos, kiek tikisi. Tokios pragaištingos padėties lengvai galima išvengti, turint gerą valią. Laisvės Varpo laidose ir skelbia renginius ir įtraukia juos į renginių kalendorių, kurį skelbia pagrindinė mūsų spauda. Tad reikia tik savo planuojamą renginį pranešti iš anksto Laisvės Varpo laikose ir spaudoje jau paskelbta šių metų ir kai kurie net ateinančių metų renginiai, bet pasirodo, kad paskelbtų renginių datomis organizuojami kiti renginiai, apie kuriuos žino tik jų organizatoriai. Kas jau padaryta, tai sunku atitaisyti, bet ateityje renkėtų taip tvarkytis, kad visais atvejais nepažeidžiamo renginių sutapimo būtų išvengta.

BAIGIAMO PARUOŠIAMIEJI DARBAI

So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos namo remonto ir išnuomavimo Welfare įstaigai paruošiamieji darbai jau baigiami. Reikalingi miesto leidimai gau-

ti, kad telieka paruošti galutinius namo vidaus pertvarkymo darbų planus, kurie turi atitikti Welfare įstaigos reikalavimus. Tai atlikus, bus pereita prie konkrečių remonto darbų.

Pagal principinį susitarimą su Welfare įstaiga pirmas ir antras namo aukštas, o taip pat ketvirtas aukšto dalis bus išnuomota Welfare įstaigai penkeriems metams. O namo trečias aukštas su didžiąja sale liktų lietuvių reikalams.

Taip reikalą sutvarkius, būtų išspręstas tolimesnis namo išlaikymas, kuris susijęs su didelėmis išlaidomis, kaip nekilnojamojo turto mokestis miestui, draudimas, remontai ir kitos. Uždarius draugijos vestą barą pirmajame aukšte, pajamos gerokai sumažėjo, o pagrindinės išlaidos liko beveik tos pačios. Ieškant išeities iš šios keblios padėties, minėtas namo žymios dalies išnuomavimas įstaigai atrodo pats geriausias sprendimas iš visų kitų galimybių. Svarbu, kad trečio aukšto salė liktų lietuviškiems reikalams.

PAVERGTŲJŲ TAUTŲ SAVAITĖ

Pavergtųjų tautų savaitė daug laiko skyrė Laisvės Varpas liepos 17 d. ir liepos 24 d. laidose. Tuo reikalu plačiai kalbėjo lietuviškai programos vedėjas Petras Viščinis, o angliškai Jonas Gedraitis.

Gaila, kad Pavergtųjų tautų savaitė vis mažiau rūpinasi tų tautų atstovai

šiam krašte. Pavyzdžiui, Bostone anksčiau tos savaitės minėjimai vyko demonstracijomis, masiniais susirinkimais State House, dalyvaujant valstijos gubernatoriui ir kitiems aukštiems pareigūnams, o šiemet, atrodo, pasitenkinta tuo, ką Laisvės Varpas padarė.

LAISVĖS VARPAS

Tai vienintelė lietuvių radijo programa Bostone ir apylinkės lietuviams, perduodama lietuvių ir anglų kalba sekmadieniais 9-10 val. ryto iš radijo stoties WCAV — FM 98. Vedėjas — Petras Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402, telefonas: (508) 586-7209. Programos metu skambinti telefonu: (508) 587-0808.

RENGINIAI

• Laisvės Varpo rudens koncertas rugsėjo 25 d. 3 val. po pietų So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos trečio aukšto salėje.

• Balfo 72 skyriaus pobūvis lapkričio 5 d. 6 val. 30 min. vakaro Sandaros salėje, Brocktone.

• Martyno Jankaus šaulių kuopos veiklos 30-ties metų sukakties minėjimas lapkričio 19 d. 6 val. 30 min. vakaro Sandaros salėje, Brocktone.

• Šv. Petro lietuvių parapijos So. Bostone metinis banketas 1989 m. balandžio 23 d. Lantana restorane Randolphe.

DEVENIŲ KULTŪROS FONDO LEIDINIAI:

- 1. B. Bušackis — Radvila Juodasis\$ 4.00
- 2. J Kregždė — Lietuvos Reformaty Raštija\$ 4.00
- 3. V. Karosas — Lietuvos Ryšis su Amerika \$ 4.00
- 4. J. Statkutė de Rosales — Baltų Kalbos Bruožai Iberų Pusiasalyje\$15.00
- 5. M. Karuša — Gyvenimo Sūkuriuose\$15.00
- 6. J. Dagys — Sculptures (meno albumas) \$30.00
- 7. J. Andrius — Lietuvos žemėlapis\$ 6.65

Leidinius galima užsisakyti: DKF, P. O. Box 10782, St. Petersburg, Fl. 33733.

Užsakant knygas prašoma pridėti \$1.30 padengti pašto išlaidas.

ĮSIGYKITE ŠIUOS LEIDINIUS

- LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA, 37 tomai \$370.00
- LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS 37-tas tomas \$ 35.00
- Anksčiau užsisakiusiems — \$33.50
- ENCYCLOPEDIA LITUANICA, 6 tomai \$150.00
- VINCO KRĖVĖS RAŠTAI, 6 tomai \$ 35.00
- Signataro PETRO KLIMO "Iš mano atsiminimų"..... \$ 13.00
- Prez. A. SMETONOS raštai "Pasakyta parašyta"..... \$ 11.00

Žemiau išvardintiems leidiniams duodama nuolaida 50%

Amerikos lietuvių istorija — A. Kučas \$10.00, Rubajatai — Santvaras \$7.50, Atspindžiai ūkanose — V. Alantas — \$6.00. Dialogas su lietuviu — B. Raila \$6.00, Paikimas — F. Kirša \$4.00, Gluosnių daina — A. Vaičiulaitis \$3.00, Lietuvių kalbos veiksmažodžių aspektai — L. Dambriūnas \$4.00, Pulgio Andriūšo raštai, 1 tomas \$5.00.

Šį skelbimą iškirpti ir pageidaujamas knygas pažymėti. Kaina U S dol.

J. KAPOČIUS, P.O.Box 752, COTUIT, Mass. 02635 Tel. (617) 428-6991

Vardas, Pavardė

Adresas

Supažindinkit savo bičiulius su DIRVA.

Atsiųskit jų adresus.

Jie gaus keletą numerių VELTUI!

DIRVA

P. O. Box 03206

Cleveland, Ohio 44103

Prašau siuntinėti Dirvą susipažinimui šioms asmenims:

Pavardė ir vardas

Adresas

Pavardė ir vardas

Adresas

Meras George Voinovich (dešinėje) kalbasi su Tėvynės Garsų programos vedėju Juozu Stempužiu ir Stefa Gedgaudiene.

Tautybių radijas...

(Atkelta iš 1 psl.)
bubninikas, skardžiai sleisdami liaudies muzikos garsus. Clevelando lituanistinės mokyklos moksleivis Andris Dunduras nešė didelį gražų plakatą "Put on the Air Golden Songs of Lithuania, o Zenonas Dučmanas priekyje žygiavo, nešdamas Lietuvos trispalvę.

PARAMA DIRVAI

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai auکوjo:

- Dr. E. Kerulienė,
El Paso10.00
Br. Juodelis, Willowbrook 5.00
L. Norvaišas, Feasterville 5.00
A. Devenienė-Grigaitienė,
Santa Monica50.00
S. Petravičius,
Miami Beach20.00
D. Mackialienė,
St. Petersburg30.00
J. Undraitis, Chicago 5.00
R. Drukteinis, Omaha ..10.00
J. M. Orantai, Roseville 10.00
J. Povilaitis, Omaha 5.00
R. Mieželis, Miami10.00
A. A. Mečiui Abromaičiui
mirus, jo draugų toron-
tiškių ir Dirvos rėmėjų
būrelio auka Dirvai (405
kanad. doleriai)328.05
E. Gedgaudienė, Santa
Monica savo vyro a. a.
Česlovo Gedgaudo mirties
sukakties proga25.00
V. Petkus, St. Petersburg 10.00
S. Paulius, Chicago30.00
Br. Skardžiuvienė,
Washington 5.00
Br. Krištopaitis, Chicago 10.00
J. Mikonis, Cleveland ..10.00
V. Miškinis, Cleveland .. 5.00
B. Karklius, Cleveland 10.00
P. Petronis, Los Angeles 30.00
V. Aleksandrūnas,
Glendale33.00
Br. Veitas, Milton15.00
E. Kilikevičienė, Detroit 5.00
P. Noreika, Chicago10.00
J. Glodenis, Los Angeles 5.00
Vl. Šniolis,
N. Redington Beach ..35.00
B. Bernotas, Cleveland .. 5.00
K. Januta, Los Angeles 10.00
A. Ščiukaitė, Dorchester 50.00
Clevelando moksleivių
ateitininkų kuopa10.00
Dr. V. Tauras, Chicago ..10.00
L. Barnus, Chicago10.00
K. Vaitaitis, Westbrook .. 5.00
L. Reivydas, Los Angeles 10.00
Visiems aukotojams nuo-
širdžiai dėkojame.

Nuoširdžiai ir ryžtingai skambėjo demonstrantų "YES ...", kai demonstracijos komendantas Dave Domzalski užklausė, ar jie nori, kad WCPN skambėtų tautybių dainos.

"Mes, tautybių radijo laidų direktoriai ir pranešėjai, drauge su tūkstančiais savo klausytojų ir rėmėjų, reikalaujame, kad tautybių radijo programos būtų tuojau pradėtos transliuoti ir jos privalo pastoviai likti šioje visuomeninėje radijo stotyje" - per garsiakalbius skaitė Tautybių radijo sąjungos pareiškimą vengrų programos direktorė Kathy Kapossy.

Senatorius Metzenbaum pasmerkdamas radijo stoties sprendimą, pakartotinai reikalavo, kad radijo stotis pradėtų tartis su tautybėmis dėl jų programų atgaivinimo. Senatorius pažadėjo, kad grįžęs į Washingtoną, jis tarsis su NPR (National Public Radio) atsakingais asmenimis ir reikalaus, kad ši byla būtų išspręsta tautybėms palankia prasme.

JAV Kongreso narys Dennis E. Eckart, kuris lietuvių ir slovėnų gyvenamąjį rajoną anksčiau atstovavo miesto taryboje, pareiškime WCPN radijo vadovybei nepasigailėjo skaudžių žodžių: "Nemandagių ir beširdiškų būdu jūsų stotis pašalino dvylikos tautybių programas, kurios jau kelerius metus puošė šios radijo stoties bangas. Toks jūsų elgesys įžeidžia ne tik visuomenę, kuriai jūs, gavę leidimą, išipareigojote tinkamai tarauti, bet net praranda bet kokią viešą padorumą... Aš tikiuosi, kad savo sprendimą pakeisite ir grąžinsite sveiką galvą bei nuovoką, kurių jūsų trumparegiškame sprendime labai stigo" - buvo toks kietas kongresmano Eckart pareiškimas.

Jautrų žodį, gindama tautybių radijo programas, pasakė populiari kongresma-

nė Mary Rose Oakar, šalia kurios stovėjo jos mokslo draugė, LB Kultūros tarybos pirmininkė Ingrida Bublienė. Lietuvių grupė, kad ir nebūdama skaitlingiausia, buvo gražiai atstovauta.

Demonstracijos vyriausias pranešėjas buvo slovėnų radijo programos vadovas Tony Petkovski. Tautybių radijo sąjungos laikinasis pirmininkas J. Stempužis drauge su savo kolegomis paruošė demonstracijos planą, ypatingai kreipdami dėmesį, kad ji būtų spalvinga ir viliojanti televizijos kameroms.

Iš tikrųjų, TV 5 ir TV 8 stotys šeštos valandos žinias pradėjo Tautybių radijo sąjungos demonstracija, kai prezidentinių kandidatų žinios liko antroje vietoje.

Ispanų radijo sąjungos nariui, dainininkui James Moore vedant, susirinkusieji sugiedojo "God Bless America" ir baigė sėkmingą bei spalvingą demonstraciją, pasižadėję toliau organizuotis ir dirbti, kad būtų atstatytos tautybių radijo laidos.

Radijo tarnyboje dirbęs žino, kad tai sunkus darbas, dažnai teigiamų rezultatų nesulaukiąs. Tautybių radijo sąjunga yra pasiryžusi kliūtis nugalėti.

• Clevelando moksleivių ateitininkų kuopos pirm. Aida Bublytė ir sekr. Darius Šilgalis atsiuntė Dirvai auką 10 dol. dėkodami už jų parengimų informaciją.

CLEVELANDO PARENGIMAI

- RUGPIUČIO 7 D. East 185-tos gatvės paradas.
- RUGPIUČIO 21 D. lietuvių namų gegužinė.
- RUGPIUČIO 23 D. Juodojo Kaspino Dienos demonstracijos. Rengia Clevelando Pabaltiečių Taryba ir Clevelando Jaunimo Sąjunga.
- RUGPIUČIO 28 D. 1 val. p. p. Kar. Juozapavičiaus šaulių kuopos gegužinė Biliūnų sodyboje, 31503 Lake Shore Blvd.
- RUGSĖJO 11 D. Ohio Tautos Fondo atstovybės popietė Lietuvių Namuose.
- SPALIO 8-9 D. Tradicinės Lietuvių Dienos. Visos organizacijos prašomos tuo laiku nerengti jokių parengimų. LB Clevelando apyl. valdyba.
- SPALIO 8 D. Pabaltiečių vakaras. Rengia ALT, Latvių Sąjunga ir Estų Taryba.
- LAPKRIČIO 5 D. Lietuvių Namų metinis balius.
- LAPKRIČIO 19 D. L.K. V.S. Ramovė — kariuomenės minėjimas.

OWNER/OPERATORS

Truck load division of major mfg. corp. seeking owner/operators or small fleets for long term lease. Must have 1980 or later cabover or conventional tractor with maximum wheelbase of 200 inches. Tandem axle, sleeper required. Top paying mileage-based compensation package including empty miles, incentive bonus, safe driving bonus & more. Contact Dick at (513) 863-4627, 1-800-543-1170 (Outside Ohio) or 1-800-582-1044 (Within Oh.) (26-33)

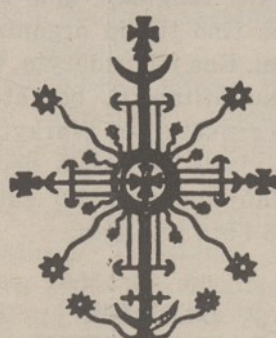
SKILLED TRADES

Are you looking for a secure home where you're respected and given freedom to work and grow? Here at Nippondenso Manufacturing we believe you'll be joining one of the nicest teams of professional maintenance people in the automotive business. Our plant in Battle Creek, Michigan is only a year and a half old and already is doubling in size. This is a great chance to join us while we are still new and growing.

We require a Journeyman's card or 8 years of equivalent experience in the following areas: ELECTRICAL, MACHINE REPAIR. Please send your resume to:

Personnel Department-SF

DENSO
NIPPONDENSO MANUFACTURING
U.S.A., INC.
One Denso Road
Battle Creek, MI 49015
An Equal Opportunity Employer

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRY'S MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

• PERKANT IR PAR-
DUODANT NAMUS prašo-
me kreiptis į ČIPKUS
REALTY, 31715 Vine St.,
Willowick, Ohio 44094. Tel.
943-0910.

Tool & Die Maker

Alpha Metals Inc., the world leader in the manufacture of solder based products & related test equipment, has an immediate opening for an experienced Tool & Die Maker in its fully air conditioned & equipped Tool & Die Dept.

In this position, you'll be responsible for repairing, maintaining & building both progressive & compound dies used for precision stampings sold to the electronics industry. Position requirements are a minimum of 10 years industrial exp & a high school or vocational school degree. Proficiency with working tolerances of at least .0001 of an inch is required.

Alpha Metals Inc. offers a starting salary of up to \$15.49 per hour as well as a comprehensive benefits package (including 12 paid holidays).

Please send resume with salary history to:

PERSONNEL DEPT

Alpha Metals Inc.
600 Route 440,
Jersey City, N.J. 07304
201-434-6778
equal opportunity employer (M/F/H/V)

MAINTENANCE (SCREEN PRINTING PRESSES)

Leading screen printing company is seeking a qualified screen printing press maintenance person. We prefer that the qualified candidate meet the following specifications:

- Hands on experience working with flatbed and/or cylinder printing presses.
 - Working knowledge of combined operating systems, such as electrical, pneumatic and hydraulic systems.
 - Able to work from schematics
- Related experience with similar machinery will be considered. Certification is not required. We offer competitive pay with benefit package. Call 614-263-1026 for more information or send your resume and salary requirements to:

Joseph Flores, Personnel
AIRWAYS, Inc.
1158 Corrugated Way
Columbus, OH 43201
An EOE M/F

DRIVER

TRACTOR TRAILER DRIVER

FT position available with prestigious private company. Top pay and excellent benefits. Driving company owned and maintained new equipment. Driver will be assigned tractor to make local deliveries only. Requires 2 years experience, articulated license and clean driving record.

Call Manny at:

(201) 248-9333

Equal Opportunity Employer M/F

IMMEDIATE OPENING FOR EXPERIENCE BRIDGEPORT OPERATOR/SET UP

Must have 5 years experience setting up running prototype and aircraft work. Clean air conditioned shop.

Steady work for days & night work. Liberal benefits & overtime.

Call 313-977-2900

An Equal Opportunity employer (29-31)

REGISTRY OR CERTIFICATION ELIGIBLE RESPIRATORY THERAPIST - Needed for 38 bed hospital with 31 bed long term care unit. Salary range \$16,000 to \$22,000. Competitive benefits. Contact Tom Hicks, Helen Newberry Joy Hospital, 502 West Harrie Street, Newberry, Michigan 49868 or 906-293-5181. (24-30)

Skaitykit ir platinkit
DIRVA

CLEVELANDE ir apylinkėse

TAUTOS FONDO DIENA

Tautos Fondo atstovybė Ohio valstijai skelbia š. m. rugsėjo 11 d. TAUTOS FONDO DIENA, kurią atžymėti rengiamas Tautos šventės — rugsėjo 8 d. minėjimas ir Tautos Fondo 1988 m. vajeaus pradžia.

Minėjimos įvyks š. m. rugsėjo 11 d., sekmadienį, 4 val. p. p. Lietuvių Namuose. Programoje trumpos žodis Tautos šventės tema, stambesniųjų aukotojų atžymėjimas ir vaišės. Vaišių kaina 10 dol. Norintieji vaišėse dalyvauti prašomi apie tai pranešti iki rugsėjo 5 d. TF sekr. Anta-

ninai Puškoriūtei, tel. 473-4514. Kviečiami visi Clevelando ir apylinkių lietuviai Tautos Fondo parengime ir vaišėse dalyvauti.

TAUTOS FONDAS išlaiko VLIKĄ-ELTĄ, Informacijos biurus Washingtone, ir Europoje, remia Vatikano ir Romos valstybinio radijo transliacijas į okupuotą Lietuvą, leidžia įvairiomis kalbomis Eltos biuletinį, informuojantį laisvąjį pasaulį apie tikrą padėtį okupuotoje Lietuvoje. Tam viskam reikia daug lėšų, todėl prašome atsilipti į skelbiamą vajų ir skirti TAUTOS FONDUI savo auką. (pr)

Taupa

Lithuanian Credit Union
Lietuvių Kredito Kooperatyvas
767 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119
(216) 481-6677

Isikūręs Nuosavuose Namuose

Taupykite ir Skolinkitės vieninteliame lietuvių kredito kooperatyve Ohio valstijoje.

Darbo Valandos:

Antradieniais--ketvirtadieniais nuo 9:00--4:00 p.p.
Penktadieniais nuo 9:00--6:00 v.v., Šeštadieniais nuo 9:00--3:00 p.p.
Sekmadieniais nuo 11:00--12:00 p.p. (DMNP parapijos patalpose)

Visi Bankiniai Patarnavimai

Mokame Aukštesnius Nuosimčius Už:

Taupymo Skaitytas, Certifikatus, IRA, Čekių Skaitytas, ir t.t.

Skoliname Geriausiomis Išsimokėjimo Sąlygomis:

Asmeniniam Reikalams, Automobilių ir Laivų Pirkimui, Namų Remontui (Home Equity), Namų Pirkimui (Mortgages)

Parduodame pinigines perlaidas (Money Orders), Traveler's Checks, Priimame telefono, elektros, šildymo, ir vandens sąskaitytus, Buckeye Cards, Notaro patarnavimai, U.S. Savings Bonds, ir t.t.

*** Klekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios ***
apdrausta iki \$100,000.

Mūsų Tikslas: Ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas.

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt
Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą išdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

11th ANNUAL OLD WORLD FESTIVAL

SUMMER FAIR
FUN ALL OVER - ALL SUMMER LONG

AUGUST 3-7

Go around the world
in 5 days!

Worldwide ethnic foods
Music • Dancing • Live Bands
Midway Games • Parade
Rides, and much, much more!

Listen to **850 WRMR** for their
live, remote broadcast of the
\$25,000 incredible prize vault.

Just 12 min. from
Downtown on I-90 East.
Exit at E. 185th Street.

CO-SPONSORED BY:

RICK CASE **HONDA**
19991 Villaview Road
Cleveland • 531-7835

• Alain Gromašauskas, skautas kandidatas į vyčius, iš Meksikos, dabar mokosi Vasario 16 gimnazijoje, Clevelando Pilėnų tunto nutarimu pakviestas į VII Tautinę Stovyklą, apmokant jam kelionės išlaidas. Jis drauge su gimnazijos šokėjų grupe dalyvavo Tautinių šokių šventėje Hamiltone.

• PATRIA prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.

APARTMENTS FOR RENT
Quiet, convenient comfortable
Perfect for age 50 plus
PARMA PARK EAST
2401 Snow Road
(West of Broadview)
Across from Midtown Plaza
(stores, banks, restaurants)
1 bedroom from \$359.00.
Heat and hot water included.
RTA, Owner Managed. No Pets.
Call 398-3886

ASSISTANT RESIDENT MANAGER

Full time, husband and wife to share maintenance, cleaning, and rental of new North Royalton apartments. Salary, 2 bedroom suite, paid utilities, vacation; 1 child (excellent day care & schools in area). No Pets. Call for interview Monday thru Friday, noon to 6:00 PM 237-1061

APARTMENT FOR RENT
Lake Shore East 185 St. area. 2 bedroom, modern, large apartment. Carpeted. Air condition. Appliances. No children, no pets. Lease \$3.25.00. Tel.: 338-3205.

(30-37)

FOR SALE

Auto Repair, body, tire shope. All equipments. Brick Bldg. Including in price 2 bedroom single house. Call and ask for Anton-Cameo Realty 261-3900.
Anton Matic Res.
338-3205

(28-31)

APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į OBELENIŲ apdraudos įstaigą — 6028 Mayfield Road, Suite 10, Mayfield Hts., Ohio 44124. Skambinti ZENONUI arba SAULIUI (216) 442-6810.

DIRVA

NERADO PREMIJUOTINOS NOVELĖS

Šiais metais Dirvos novelės konkursui buvo atsiųstos 5 novelės.

Jury komisija iš pirm. Marijos Tūbelytės-Kuhlmanienės ir narių Viliaus Bražėno ir dr. Eugenijaus Gerulio, perskaičius visas atsiųstas novelės ir susirinkusi posėdžiui liepos 23 d. nutarė vienbalsiai neskirti premijos nei vienai iš atsiųstų novelių.

Dirva nutarė šių metų premiją 600 dol. prijungti prie ateinančių metų, tokiu būdu 1989 m. už novelę bus skiriama premija 1,200 dol. Premija skiriama iš Simo Kašelionio palikimo, kurį tvarko Korp! Neo-Lithuania.

Atsiųstų novelių autoriai prašomi rankraščius atsiimti Dirvoje arba nurodyti kuriuo adresu gražinti.

• Klemensas Čeputis, Ottawa, Ont., sveikindamas VII skautų Tautinę Sto-

vyklą, pridėjo auką Lietuviškos Skautybės Fondui 50 dol.

Savo laiške Dirvai rašo: "Skautai tėvynėje gimė kartu su Aušros prikelta laisvam gyvenimui Lietuva. Pavergtoji tauta žiūri su didele viltimi į skautiškąją žydinčią puokštę, kuri nuolat papildoma naujais žiedais, ugdo ateities vadus, kovotojus, šauklus į kovos lauką ir pranašus, kurie neša dvasinę šviesą kurti laisvą tautos ateitį. Tas tautinis žiedas šioje nihilizmo tamsumoje sukuria galingą prisikėlimo žiburį, kuris atneš laisvės šviesą pavergtai tautai. Valio Skautija!"

Čekį 50 dol. Dirva persiuntė Lietuviškos Skautybės Fondo pirm. Č. Kiliuliui.

REFRACTORY ENGINEER
3-5 Years experience
in glass or ceramic
furnace design required.
Call STEVE MEYER
219-489-2511
EOE

A. A.

STASEI TATARŪNIENEI

mirus, jos sūnui čiurlioniečiui HENRIKUI

TATARŪNUI, jo šeimai ir artimiesiems reiš-

kiame gilią užuojautą ir kartu liūdime.

LTM Čiurlionio ansamblis

Mylimai motinai

A. A.

STASEI TATARŪNIENEI

mirus, sūnų HENRIKĄ TATARŪNĄ, žmoną

ROMĄ, anūkus ir proanūkus bei jų šeimas
nuoširdžiai užjaučiame.

Stefa Rydelienė

Irena ir Edvardas Rydeliai

Aldona ir Jonas Rasteniai

Mielam broliui

A. A.

JUOZUI VEVERSIUI

Azerbaidžane mirus, seseriai FELICIJAI

JASINEVIČIENEI ir visai šeimai reiškiamo
gilią užuojautą.

Leokadija ir Mečys Baliai
ir šeima

• Viktoras Melinauskas, 16 m., buvusių clevelandiečių Viktorijos ir Adolfo Melinauskų sūnus, gyvenęs San Francisco apylinkėje, jau antri metai žaidžia šiaurės Kalifornijos europietiško futbolo (soccer) komandoje į kurią parenkama tik 18 jaunuolių atstovauti šešiolikmečių grupei. Tai pirmas lietuvis kuris pakliuvo į šią komandą. Rugpiūčio 12, 13 dienomis žais Raleigh, N. Carolinoje.

PRISIMINTA A. A. ELENA SONGINIENĖ

Reginos Songinaitės ir Leono Raslavičių pastangomis Chicagoje gražiai prisiminta pedagogės lituanistės Elenos Kašinskaitės-Songinienės, mirusios 1978. VII. 26 d. šviesi asmenybė.

Minėjime dalyvavo gražus būrelis Velionės gimiinių bei artimųjų, jų tarpe buvusių bendradarbių - mokytojų, kolegijų filijų/neolituanų. Dalyviai po Šv. Mišių Tėvų Marijonų koplyčioje, aplankė Velionės Elenos ir jos vyro Henriko Songinų kapą, Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse, o vėliau bendruose dalyvių pietuose, pasidalino išpūdžiais bei atsiminimais apie šviesios atminties Eleną ir Henriką Songinus. (mv)

• Arūnas J. Tamulaitis, Jūratės ir Jono Tamulaičių sūnus, baigė Amerikos karinę akademiją West Point ir buvo pakeltas į antro karininko laipsnį.

Arūnas Tamulaitis yra baigęs Kr. Donelaičio lit. mokyklą Chicagoje, šoko Grandies tautinių šokių ansamblyje ir priklausė LSS Lituanicos tunto miško brolių draugovei.

• Dalia Ščiukaitė, Dorchester, Mass., atnaujindama Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 50 dol. Ačiū.

• Vladas Šniolis, N. Redington Beach, Fla., Dirvai paremti atsiuntė 35 dol. Ačiū.

DAYTONA BEACH

TAUTOS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Tautinės šventės minėjimą, kaip ir kiekvienais metais, ruošia ALT S-gos Daytona Beach, FL skyrius.

Minėjimas įvyks rugsėjo 11 d., sekmadienį, Prince of Peace bažnyčioje ir salėje. Pradžia 2 val. p.p.

Pamaldos bus atnašauamos kun. dr. K. Ruibio.

Po pamaldų salėje bus tartas tai dienai pritaikintas žodis ir vaizdajuostėje (video filmas) parodyta liepos 9 d. įvykusios demonstracijos Vilniuje - Vingio parke, kuriose - su Lietuvos tautinėmis vėliavomis, Vyties ir Gedimino Stulpų ženklais - dalyvavo virš 100,000 žmonių minia. Matosi ir girdisi demonstracijose kalbėję ir joms vadovavę.

Vaizdajuostę filmavo tuo metu Lietuvoje besilankęs Juozas Bružas, laimingai ją atvežęs į Ameriką.

New Yorke šis filmas, du kart parodytas, susilaukė didelio susidomėjimo ir visiems paliko gilų įspūdį.

Taip pat bus meninė programa ir vaisės

Visi kviečiami atsilankyti. (a)

NEW YORK

• MUZIKAS JONAS ŽUKAS ir žmona Elena buvo pagerbti jų 50 metų vedybinės sukakties proga.

Pagerbimą surengė ir svečius sukvietė jų sūnus dr. Algis-Jonas su marčia Ann, Le Cordon Blue puošnioje salėje, Woodhaven, NY.

Vakariene malda pradėjo Apreiškimo Lietuvių parapijos klebonas kun. Jonas Pakalniškis ir įteikė specialų šią progą Šv. Tėvo palaiminimą.

Svečių buvo per 50 asmenų. Jų tarpe kun. A. Račkauskas iš Sunny Hills, Floridos, vargonų virtuozo Jono Žuko mokslo dienų draugas ir artimas bičiulis - Scranton PA ilgus metus vargonininkavęs - J. Ramanauskas-Romanas su žmona ir šeimos gerbėjai.

Malonioje nuotaikoje praleistas vakaras. Sukaktuvininkams palinkėta sveikatos ir smagių bendro gyvenimo dienų ateityje.

• ADOLFAS DIMAS, buvęs New Yorko apygardos LB kultūros reikalams pirmininkas ir efektingai dalyvavęs visuomeniniam gyvenime, jau keletą metų sunkiau sirgęs, mirė liepos 15 d. savo namuose. Giliam liūdesy liko žmona, dantų gydytoja Stefa Dimienė ir artimieji.

• NEW YORKO LB apygardos veiklaus pirminin-

ko Vytauto Alksninio iniciatyva ir pastangomis, liepos 28 d, 7:30 v.v. Kultūros Židinyje buvo rodoma vaizdajuostė apie demonstracijas Vilniuje, vykusias liepos 9 d. Vingio parke.

Demonstracijose dalyvavo apie 100,000 žmonių minia su trispalvėmis, plakatais. Vaizdajuostę padarė Juozas Bružas, tuo metu lankęsis Lietuvoje. Į rodymą susirinko per 150 asmenų. Buvo renkamos aukos Lietuvos Laisvės Lygos darbams paremti. Suaukota gerokai virš 1,000 dolerių.

Taip pat buvo rodoma ir vaizdajuostė apie netoli Šiaulių, Meškučių apylinkėje egzistuojantį Kryžių Kalną.

Aušros Vartų parapijos salėje, Manhattan, NY, demonstracijų vaizdajuostė parodyta liepos 29 dieną.

(al.tr.)

KNYGA APIE "AUŠROS" GIMNAZIJĄ

Po paskutinio buvusios "Aušros" gimnazijos auklėtinių suvažiavimo, atsiliepiant į daugelio raginimus išleisti atsiminimus apie praėjusius mokyklos laikus, Toronte susidarė iniciatorių būrelis ir pradėjo tuo reikalu rūpintis.

Kreipiamės į buvusius auklėtinius prašydami rašinių, nuotraukų ir tai padaryti nedelsiant. Taip pat pageidaujame žinių apie per visas okupacijas nukentėjusius, žuvusius ir išvežtus į Sibirą mokytojus.

Medžiagą siųsti iki š. m. spalio 1 d.: Elenai Gailūnaitei-Senkuvieniui, 21 Lumbervale Ave., Toronto, Ont. M6H 1C7, Canada. Pinigus: Stasiui Grigaliūnui, 6 Crown Court, Toronto, Ont. M8Z 4V4, Canada.

• Vytautas Aleksandrūnas, Glendale, Ca., atnaujindamas Dirvos prenumeratą (oro paštu) dar pridėjo auką 33 dol. Ačiū.

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI DIRVOS PRENUMERATĄ

MACHINISTS

HORIZ BORING MILL JIG MILL MILLING MACHINE

Must be able to set-up own jobs, read blueprints, know trigonometry, have own tools, and at least 5 years exp.

ALL AROUND GRINDER
JIG GRINDING, SURFACE GRINDING, I.D.—O.D. GRINDING must be able to set-up own jobs, read blueprints, know trigonometry, have own tools, and at least 5 years exp.

ENGINE LATHE TURRET LATHE

Must be able to set-up own jobs, read blueprints, have own tools, and at least 3-5 years exp.

Apply call or write to Plant Superintendent:

216-267-1950

BARTH

INDUSTRIES INC.
A NESCO Company
12650 Brookpark Road
Cleveland, Ohio 44130

Equal Opportunity Employer (29-31)